

# Uj LA

Texta postală plătită în numerar  
aprobării Dir. Gen. PTT No. 187.C



3 Lei

T. „Otthon” Írók és Hirlapírók köre  
HUNGARIA, VII., Erzsébet-körút 9-11.

BUDAPEST

Főszerkesztő:  
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP  
V. évfolyam, 163. (1309) sz. \* Szerda, 1936 július 22

Főmunkatárs:  
dr Gyárfás Elemér

## A spanyol fölkelés halad előre

A kormány még nem tudott erőt venni rajta. — A rádióállomások is harcolnak egymással. — Madridból a kormány győzelméről, Sevilából a forradalom diadaláról jönnek hírek

— Távbeszélő közlések kedden délután két órakor. —

Madridból jelentik: A kormány kedden hajnalban negyed 4 órakor rádió útján közölte, hogy ura a helyzetnek és Valladolidban, Sargosában és Sevilában a forradalmárok egymásután adják meg magukat a kormány-csapatoknak.

A marxista miliciát figyelmeztette a kormány rádióközlése, hogy ne pazarolja hiába löszereit, hanem tartsa meg arra az időre, amikor sokkal komolyabb veszedelem várható.

Reggel 7 órakor Puerta del Solból egy milícia hadoszlop elindult Avila felé.

**Cáfolat a madridi rádió ellen.**

Sevilából jelentik: A kora reggeli órákban a sevilai rádióállomás Franko tábornok üzenetét közvetítette.

— Ne higgyetek a híreknek, — szól az üzenet, — melyeket a madridi rádióállomás ad le. A tényállás az, hogy a cuatrvientosi repülőteret embereink elfoglalták.

A madridi rádióállomásról a sevilai rádióállomás hullámhosszán igyekeznek a sevilai rádió közlését megzavarni. Innen eredt az a

Sevilából jelzett hamis közlés is, hogy a sevilai rádiót már visszafoglalták a kormány emberei. (Lásd az 5-ik oldalon közölt táviratokat).

Hajnali 4 órakor a sevilai rádióállomás alaptalanok jelezte a madridi rádióknak azt a hírt, hogy a helyzet mindinkább a kormány javára alakulna. Sevilla cáfolja azt a kormányjelentést is, melyet hétfőn este adott le a madridi rádió, s mely arról szólt, hogy Madridban teljes nyugalom van s hogy a forradalmárok nem közelednek a főváros felé.

**A valenciai rádió Sevilát cáfolja.**

A valenciai rádió kedden reggel 3 órakor leadott közlése szerint Franko tábornoknak a sevilai rádióállomás útján tett közlései teljesen alaptalanok, mert a marxista milícia folytatja a harcot, hogy Spanyolországot megmentse a fasiszta veszedelemtől.

Londonból jelentik: Gibraltári jelentések szerint Malagában a kommunisták vették kezükbe az uralmat. Mindenfelé véres harcok dúlnak. A Malaga közelében levő hidat levegőbe röptették, hogy megakadályozzák a marokkói csapatok előnyomulását.

## A fölkelők főhadiszállása általános mozgósítást rendelt. San Jurjo tábornokot repülőgépszerencsétlenség érte

Lisszabonból jelentik: A portugál fővárosból érkezett jelentések szerint a sevilai rádió közölte, hogy a fölkelők főhadiszállásáról a zendülők által megszállított tartományokban elrendelték az általános mozgósítást.

Másik Lisszabonból érkezett jelentés szerint San Jurjo tábornok, aki a baloldali forradalom óta önkéntes száműzetésben élt Lisszabonban, az ellenforradalom híreire repülőgépet bérelt, hogy visszatérjen Spanyolországba.

A gép azonban röviddel elindulása után lezuhant és kigyúlt, San Jurjo tábornok életét veszítette.

A gépet vezető spanyol pilóta életveszélyesen megsebesült.

**Azana köztársasági elnököt elfogták?**

A cordobai rádióállomás azt a hírt közölte, hogy Azana köztársasági elnököt Santanderben a fölkelők elfogták.

Lisszabonból jelentik: Andalusia és Spanyolország több más része a fölkelők kezében van. A fölkelők előnyomulása megtörte a madridi kormány által utnak indított bányász-zászlóaljja előnyomulását.

San-sebastiani jelentés szerint a fölkelők gyors menetelésben nyomulnak Madrid felé.

**A zendülők több irányból nyomulnak Madrid felé. — 20-25 ezer halott az eddigi harcokban.**

Londonból jelentik: Jóllehet a spanyol kormány továbbra is bizakodó hangulatjelentésekben állítja a forradalom gyengülését még igen súlyos harcok vannak. Gibraltárba zsúfolt menekültvonat érkezett. A közeli Linea spanyol város — lángokban áll.

Két súlyosan sebesült előkelő forradalmár. Povar márkí és Delgado márkí, akiket a Gibraltári kórházban ápoltak, súlyos sebesüléssel meghaltak.

Egy előkelő angol elmondja, hogy Marbala

utcain patakokban folyt a vér. Egy másik angol elbeszélése szerint San-Sebastian valóságos csatatérre változott.

A Morning Post tudósítója szerint a zendülők több irányból nyomulnak Madrid felé és tervük az, hogy a fővárost bekerítsék.

A Daily Mail kiküldött levelezője is megerősíti a hírt, hogy a fölkelők veszedelmesen törnek előre Madrid felé és kormánykörökben emiatt nagy a nyugtalanság. A tudósító szerint

**Barcelonában véres harcok dúlnak. A halottak száma 2-3 ezerre tehető. Számos épület romokban hever. Az utcákon alvadt vértócsák sötétenek.**

A rádióállomás állandóan véradózásra hívja fel a lakosságot, hogy a súlyos sebesülteken vératómlesztéssel segítsenek.

A newyorki lapok a spanyolországi eseményekkel kapcsolatban 20-25 ezer halotról beszélnek.

**Azana még szabad. A rádiócsata.**

Madridból jelentik: A madridi rádió megcáfolja a cordobai rádió közlését, hogy Azana elnököt foglyul ejtették volna a fölkelők.

Lisszabonból jelentik: Kedden délben még mindig teljesen zavaros és áttekinthetetlen a helyzet. A kormány kezében lévő rádióállomások a lázadás részleges leverését jelentik, míg ugyanakkor a fölkelők kezén lévő sevilai rádióállomás a maguk győzelméről ad hírt és közli, hogy egy cirkáló Vigolánál csatlakozott a fölkelőkhez.

**Megkezdődött az ütközet a kormánycsapatok és a fölkelők között.**

Madridból jelentik kedden délután 2 óra 15 perckor: A kormánycsapatok a fővárostól 60 kilométernyi távolságban lévő Sierra de Guadarama mellett a déli órákban megütözték a fölkelőkkel. Az ütközet lapunk zártkörűen még folyik.

## A székely vér

(S. I.) — Kicsiny füzetet forgatunk kezeink között. A tartalma mindössze 32 oldal. Száraz fejtegetések, tudományos görbék, számtani képletek. Az első benyomás az, hogy itt tiszta tudományt művelnek. Erre vall, hogy a füzetet a Székelyföldi Közegészségügyi Intézet és az Asztra együttesen adták ki. Még inkább, hogy a tanulmány ebben az esztendőben megkapta a Román Akadémia 20 ezer lejűes Oroveanu díját. Mihelyt azonban kissé elmerülünk a tanulmány szerzőjének, dr Rámneanțu Petru állításainak és következtetéseinek vizsgálatába, mingyárt megállapíthatjuk,

A füzet azoknak a vérvizsgálatoknak eredményét foglalja össze, melyeket az elmúlt esztendőben a szerző néhány társának segítségével a székely lakosság között végzett. A cél az volt, hogy a megvizsgált egyének vérszételének alapján következtetéseket vonjanak a székelyföldi lakosság népi eredetére vonatkozólag.

Arról mindnyájan hallottunk, hogy az életani tudomány újabb időkben különös érdeklődéssel fordul a vér felé. E téren érdekes és tanulságos felfedezések történtek. Jelek mutatkoztak arra, hogy a gyermek véréből meg lehet esetleg állapítani a szülőket és megfordítva. A tudomány a vér összetételében bizonyos csoportokat állapított meg és e csoportok szerint osztályozta a különböző népeket. Arról nem hallottunk azonban, hogy ezek a rendkívül érdekes és tanulságos tudományos kutatások végleges és megdönthetetlen természettani tényekhez jutottak volna el.

Dr Rámneanțu fejtegetésének tudományos ellenőrzése nem áll módunkban. Azonban nagy gyöngöseség és hiány volna a részünkről, ha nem akadna hamarosan közlünk való tudós orvos, ki e füzet állításait és következtetéseit szigorú bírálat alá venné. De még tudományos felkészültség és szakértelem nélkül is ki merjük jelenteni, hogy e füzet végső következtetése kissé korai és kissé merész. Ezt a következtetést a füzet 22. oldalán találjuk és szól eképpen:

„Az elvégzett vérvizsgálatok, melyeknek nagy száma példa nélkül áll az egész szakirodalomban, bizonyossággal és megingathatatlanul igazolják előttünk, hogy a ma székelynek nevezett lakosság etnikai eredete azonos a románok etnikai eredetével.”

Ebből az állításból mindenekelőtt az a közlés feltűnik, hogy a tanulmány oly nagyszámú vérvizsgálatra építi megállapításait, amilyenre az egész világ tudományos irodalmában nem volt példa.

Hogyan lehetséges az, hogy nagy nyugati államokban, ahol ez a kérdés az érdeklődés középpontjában áll, nem tudtak oly nagyszámú vérvizsgálatot elvégezni, mint amennyit ez a dr Rámneanțu-féle tudományos expedíció a Székelyföldön elvégzett. A beszámoló tanúsága szerint 20.092 embertől vettek a Székelyföldön vért. Miként lehetséges tehát az, hogy például Németországban, vagy Amerikában, hol a vér és a faj kérdése személyes köröket izgat, egyetlen tudományos törekvés sem tudott ekkora vérvizsgálati számot bemutatni?

A magyarázat meglehetősen egyszerű. A vér testem tartozéka. Legegyénibb tulajdonom, mellyel magam rendelkezem. Azt semmiféle célból átengedni nem vagyok köteles. Az ilyes-

mire a nyugati polgár nem is hajlandó kártérítés és megfelelő ellenszolgáltatás nélkül. A vétele fájdalmas, sokszor kellemetlen következményekkel jár. Miképpen lehetséges tehát, hogy a Székelyföldön mégis 20.092 ember akad, aki erre az áldozatra minden további nélkül hajlandó volt. Miképpen lehet elképzelni, hogy a székelyföldi lakosság ezt a kellemetlen és fájdalmas áldozatot meghozta annak ellenére, hogy az egész tudományos kísérlet a legegényibb szellemi tulajdona, nemzeti mivolta és anyanyelve ellen irányult? A füzet első oldalán a szerző köszönő szavait olvassuk, amelyekben felsorolja azokat a hatósági személyeket, kik a példátlan arányú vér kutatásainak végrehajtásánál segítségére voltak.

Különbö a tömeges vérvizsgálatok célja az volt, hogy kimutassa, hogy a székelyek és a székelyföldi románok ugyanabból a vérből fakadnak, amiből következik, hogy az a néptömeg is, mely ma magát székelynek vallja, valamikor régen román volt.

Az összehasonlítás érdekében ott kezdődött a vizsgálódás, hogy két részre osztotta a székelyföldi lakosságot: székelyekre és románokra. Ez a kettéosztás pedig ugyanazzal az eszközzel történt, ahogyan a népiszkolák tanulóit szokták átcsoportosítani: egyszerűen és röviden névelemzés útján. Az olyan családnevek, melyeket az orvosi szakértelem nyelvészeti alapon románoknak minősít, eleve románokként szerepelnek. Ezen természetesen mit sem változtat az, hogy a név viselői esetleg 10—15 nemzedéken keresztül székely családokkal keveredtek, nem is szólva arról, hogy a nevek eredetének megállapítása sem történik nyelvészeti szakértelemmel.

Ezzel a módszerrel született meg a két csoport, melynek a vérét összehasonlították. Valóban nem találjuk meglepőnek, hogy e két csoport vére feltűnő azonosságot és közelséget mutat. Csak éppen túlságosan tudományosnak nem tudjuk e módszert találni. Ezen pedig mit sem változtat az, hogy a vizsgálódás anyagában szerepelnek tiszta románok is. Ki vonna kétségbe, hogy vérközelségnek és vérokonságnak kell mutatkoznia a népek között, melyek ezer esztendőn keresztül a legszorosabb földrajzi és társadalmi közelségben éltek egymás mellett.

A tanulmány bevon néhány adatot ama vérvizsgálatok eredményeiből, melyeket magyar tudósok a nagy Magyar Alföldön végeztek. Minekutána pedig a székelyeket kinevezi magyaroknak, megállapítja, hogy e magyarok és alföldi testvéreik között, nagy közelség mutatkozik, míg a székelyek esetében

ez nem fordul elő.

Ezeket az előrebocsátásokat, a székelyföldi lakosság önkéntes megosztását székelyekre, románokra és magyarokra minden szakértelem nélkül is különösképpen találjuk. Pedig ezekre az előzetes megosztásokra épül fel az egész nagy tudományos tanulmány, mely arra a következtetésre jut, hogy az egész székelység a román népi töből fakadt.

Ezeknek az összehasonlításoknak és ellenőrzéseknek van azután még egy feltűnő hiányossága. Vizsgál székelyföldi magyarokat és románokat, adatokat idéz az alföldi vérvizsgálatról, egyetlen adatot sem találunk azonban az egész tanulmány rendén az ókirályságbeli románság vérösszetételéről. Pedig, ha célszerűnek és szükségesnek találta a tanulmány szerzője azt, hogy vizsgálódásait kiterjessze az alföldi magyarság véreire, egészen kézenfekvőnek látszik, hogy eredményeit annak a románságnak vérösszetételével is ellen kellene őrizni, mely nem élt soha állandó földrajzi és társadalmi kapcsolatban a magyarsággal és így módot kínál annak ellenőrzésére, hogy a 'népesség véreinek elemeiből mennyi a magyar és mennyi a román.

Mindez természetesen olyan megállapítás, ami az egyszerű közönségben is önkéntelenül fölvetődik. Tünetek számbavétele, melyek a laikusnak is szemébe szűnnek. A kérdés azonban megérdemli a tudományos ellenőrzést. A székely eredetű értelmiségnek sürgős kötelességei vannak e téren. Kutató intézetre, társadalmi munkára, tudományos védekezésre van szükség a székely népi élet egész vonalán. Tudományos érdek is, népi érdek is, emberiségi érdek is, hogy ez a vérdézés tárgya legyen, a tárgyilagos igazság szerint, a tudomány részrehajlatlan világosságában tisztázódjék. Ha ebben a tekintetben a tudományos tisztázás tovább is elmaradna, a mulasztás kedvezőtlen következményei érezhetővé válnának a legkülönbözőbb és legváratlanabb pontokon.

**Dr Prohászka Ottokár**

### Élő vizek forrása

Elméltedések  
Jézus Szentséges Szívéről

Ára 99 leí és portó

Kapható könyvosztályunknál

## Tolsztoj leánya az emberiség szenvedéseiről

Via Aventina 15. Ciprusok és eukaliptuszok a kertben, a fák lombja alatt antik márványistenek. A hűvös szobákban biedermeier-bútorok és a falakon szakállas oroszok fotografiái. A teaszatalkán szamovár.

— Micsoda ellentét — mosolyog Tatjana Tolsztoj. — A ragyogó olasz nap, a smaragd-színű római kert és idebent a cirilbetűs könyvek, az aranyos ikonok, — egy darab Oroszország. Milyen messze van a havas Moszkva, csavart kupoláival, a jasznapa-poljanai végtelen és titokzatos síkság a napsütötte Aventinustól! És most még messzebb, mint valaha.

— Atyját, úgy tudom, nagy tiszteletben tartja a szovjet — mondom. — Hiszen egyik apostolukat látják benne...

— Mert nem értették meg. Hol vannak az álmai, az orosz paraszt felszabadítása, a nagy feltámadás a kommunizmustól? Milyen utálattal fordult volna el szegény atyám ettől a redszertől, amely nem a krisztusi szeretettel, hanem vérell, vassal és erőszakkal kényszerítette rá a maga eszméit a népre! A világot nem lehet megváltani gyilkosságokkal és rablással. A lelket kell újjá teremteni, a szeretetnek, a csodálatos, misztikus, nagy orosz szeretetnek kell uralkodnia az embereken, hogy fölemelkedhessenek a hit és a jószág magaslataihoz. Ehelyett mit látunk? Apám emlékének

megcsúfolását, erőszakoskodását, terrort, elnyomatást.

— Ilyen pesszimistának látja a világot Tolsztoj leánya?

— Pessimistának? — csodálkozik Tatjana Tolsztoj. — Ki mondta, hogy én pesszimista vagyok. Hiszen én rendíthetetlen hittel hiszem, hogy a világ előre megy és hogy az emberiség minden szenvedése csak közelebb hozza az igazi megváltást. Minden kiontott vér, minden kicsordult könny a Tolsztoj országának közeli eljövételét jelenti. Én nem hiszek a háborúban sem. Nem tudom elhinni, hogy a világ még egyszer kapható lesz erre az örüllőségre, dacára minden fegyverkezésnek, anyagi és szellemi krízisnek. A világ tudja, hogy mennyibe kerül a háború. Nem pénzbelileg értem Hanem az a morális tőke, amely egy háború alatt veszendőbe megy, többé sohasem pótolható!

— Ez a ház itt az Aventinuson — folytatja, — egy darab Jasznapa-Poljana Itt úgy élünk, mint az apám élt. Húst kis gyermekkorom óta nem ettem. Ne öl, se embert, se állatot. A gyomromat nem alacsonyítom le odáig, hogy ártatlanul meggyilkolt teremtmények temetőjévé tegyem. Sokat dolgozom. Előadásokat tartok, hogy apám eszméit propagáljam, mert hiszem, hogy ezekre az eszmékre ma nagyobb szükség van, mint valaha. Irok könyveket, cikkeket, összegyűjtök mindent, amit apámról tudok, felírok mindent, ami eszembe jut, amire tanított, amit magyarázott nekem otthon, amikor a térdére ültetett, vagy végnélküli sétáink alatt. És varrok is. Táskákat csinálók, gyermekruhákat készítek. Persze eladás-

ra. A pénzt nem tartom meg, hanem elosztom a szegények, a szűkölködők között.

— Van még valamije a jasznapa-poljanai régi kúriából?

— Nagyon kevés. Egy pár fénykép, rajz, egy papírvágó kés apám íróasztaláról és ez a zöld bő mappá, amelyben apám az írásait tartotta.

— Egy barátunk, Roszinszki festő, megfestette Tolsztoj egész tragédiáját. Nézze ezt a mappát Roszinszki kollégám volt a moszkvai festőakadémián, talán tudja, hogy én is festőnek készültem. Sokat járt hozzánk.

És a mappában megelevenedik az egész dráma. Az első kép: reggel hat óra, az öreg Tolsztoj gyertyával a kezében kilép az ajtón és bejelenti, hogy eltávozik örökre. Senkise keresse, mert amugyis hiába. Második kép: robog a trojka az orosz éjszakában, Tolsztoj fázósan húzódik meg a kocsiában, mellette Makovszky doktor, elől egy kengyelfutó égő fáklyával világítja meg a hűfagyos országútát.

Tatjana Tolsztoj elbeszéli apja halálát úgy, amint ő látta.

— Az állomáshoz mentek és apám több jegyet váltott a szélrózsa minden irányába. Hogy elveszítsük a nyomát. Első útja nővérehez vezetett, aki apáca volt, Tolsztojt az ortodox egyház kiközösítette, mert tanításai, felfogása szerint, ellentétben állottak az igaz hittel. Nővére meggyőződéses híve volt az egyháznak. És mégis, ők ketten értették meg egymást a legjobban a világon. Sokszor beszélgettek egész éjszakákon keresztül, nagynénem a személyes Istenről, aki a világot a kezében tartja, atyám

## Hogyan lesz a futóhomokból arany?

Kecskemét — a „hírös város”, amint Petőfi Sándor nevezte el — hajdan a „kakastejjel” sültött izes kenyéren kívül arról is nevezetes vala, hogy határain tengernyi volt a „futóhomok”. Ez a haszontalan, szeszélyes, gazdasági szempontból alig értékelhető tartott hitvány talajképződmény, amely a közfelfogás szerint semmi komoly megmunkálásra nem alkalmas.

Jövőbelátó, vateszi elhivatottságu apostolnak kellett jönnie, aki a tespedést, annak koldus unalmát, kegyetlen szegénységét száműztesse küldje és a világ legkeresettebb gyümölcsein, Eldorádójává bővítse át a „Szahara” minden kietlenségére és reménytelenségére fájdalmasan emlékeztető sivatagot.

Az Ember — Kada Elek polgármester személyében — eljött. Kísérletezett, oktatott, segített, kilincsel, forradalmároskodott, hízelt, kellemetlenkedett, a hájfeju elmaradottsággal vitézi tornára kelt és gyönyörű munkája páratlan diadalának büszke tudatában hajtotta örök áomra érdemes, szép, okos fejét. Az „uttförés” kezdetén átközték — az eredmény mai csudálatos teljességében áldják örökkévaló, nemes emlékeztetőt.

Mert ez a nagyszabású ember megfejtette a nagy titkot: aranyat állított elő a futóhomok kietlenségéből.

Ma Kecskemét városa köröskörül csupán kert, szőlő, gyümölcsös. Ebben az esztendőben Kecskemét csak sárgabarackból kivitt eddig 600 vagont, majdnem annyit, mint az ország egész elmúlt évi kivitele volt, de a barackexport meg fog duplázódni. Mert Kecskemét nemcsak a termelést sajátította el, hanem — nagy tanítómestere utmutatásai alapján — utat tudott törni a külföldi piacokhoz is s ma már négy-öt ország kapkodja világhíres barackjait. Nektár és méz csorog a homokföldből, aranyos hull utána.

Ezért ünnepe a barackszüret Kecskemétnek, amely ez alkalommal a derék homoki magyarok nagyszerű, szívós munkájának eredményét és egyuttal a jókedvű Egek áldását is ünnepeheti.

Mindez ország-világ számára példamutató. Azt példázza, hogy okossággal, szorgalommal, kitartással még ma is lehet csodát tenni: arannyá változtatni az eladdig terméketlennek, kihasználatlanul vélt sívóhomokot.

Ott tartanak a „hírös város” gyümölcstermelői, hogy Közép-Európában senkise sem kelhet versenyre velük, mert a minőség, meg a mennyiség — kapcsolatban a termelési, kezelési, csomagolási és szállítási tökéletességgel — mindeu konkurenciát játszva legyűrt.

## Danzig szabad városállamban a kormány életbe léptette a nemzeti szocializmus kizárólagos uralmát

Eltiltották a többi pártok működését. — A Népszövetség biztosa tiltakozott az államcsiny ellen

Danzigból jelentik: A danzigi nemzeti szocialisták a szenátusban és a szabad város vezetésében államcsinytel magukhoz ragadták a hatalmat s a szenátus felfüggesztette Danzig szabadváros alkotmányát.

A berlini némettávíratok iroda jelentése szerint a danzigi szabadváros kormánya a következő rendszabályokat léptette életbe:

1. A gyűlékezési szabadság felfüggesztése. A danzigi kormány feloszlatja mindazokat az egyesületeket, amelyeknek akár csak egy tagja is államérdeket sértő híreket terjeszt.

2. Titkos államrendőrség létesítése. Ennek a rendőrségnek intézkedései nem tartoznak a bíróság hatáskörébe.

3. A rendőrségi előzetes letartóztatás időtartamát három hétről három hónapra emelték fel.

4. A danzigi kormány megtölti a zsidó lakosságának az állatok rituális vágását.

A Havas-ügynökség jelentése szerint ezek az intézkedések a danzigi alkotmány megszüntetését jelentik. A danzigi ellenzék is hangoztatja, hogy a szenátus szombat délután négy óraker között határozata alkotmányellenes.

Danzigból jelentik: Danzig szabadállam vasárnap óta ugyanolyan nemzeti-szocialista kormányzat alatt áll, mint a német birodalom. A danzigi kormány Lester népszövetségi főbiztos tiltakozása ellenére életbe léptette a városállamban a nemzeti szocialista párt kizárólagos uralmát. A gyűlékezési és egyesületi jog korlátozására kihirdetett kivételes rendszabályok alapján eltiltotta az összes többi párt szervezetek (szociáldemokraták és katolikus centrupártiak) működését. Az eltiltás arra való hivatkozással történt, hogy a lakosság túlnyomó része nemzeti szocialista érzelmű és ugyanolyan kormányzati rendszert akar, mint amilyen van a Harmadik Birodalomban.

### Lengyelországban tiltakoznak a danzigi új rend miatt.

Varsóból jelentik: A danzigi államcsiny kellemetlen hatást gyakorolt a lengyel közvéleményre, amely a lengyel érdekek sérelmétől tart. Vasárnap Kattovicban, Krakóban és Lublinban a lengyelek tüntettek és követelték, terjeszték ki Lengyelország jogait Danzigra és ilyenértelmű

a személytelen jóságról, amely minden fában és kőben benne van és amivé Olenin lényegült át, a „kozakok” halhatatlan hőse, a titokzatos kaukázusi erdőben. Fölöttük az ég csillagai egtek és futogtak a fák lombjai, kísérteties zenével. A csillagok ragyogásában, a fák muzsikájában találtak egymással és egygy forrt a lelkük.

— Amikor apám a kolostor elé ért — beszéli Tatjana Tolsztoj — ahová nem lett volna szabad neki, az exkommunikálnak, belépnie, elébejött az őz rendfőnök. „En Tolsztoj vagyok” — szölt hozzá apám. — „A kiközösített. Szabad belépnem?” A rendfőnök pedig meghajolt és szakálta a földet érte. „A mi házuk mindenki előtt nyitva áll, aki megfáradt.”

— Ez volt az utolsó nagy beszélgetés, amit apám nővérével folytatott. Ki tudja, mit beszéltek egymással, Istenről, Krisztusról, embelektről, megváltásról, muzsikáról, Oroszországról. Meg az ég csillagairól és a fák zenéjéről. De talán léleken könnyebben távozott a kolostorból, mint amikor belépett oda. Vasúton folytatta útját, harmadik osztályon, zsúfolt vagonban, amely tele volt parasztokkal, az ő szeretett parasztaival. Éjszakára átengedte a helyét egy öreg parasztszasszonynak és ő kiment a folyosóra. Ez volt a veszte. A hideg téli éjszakában megfázott és mire Asztapovóba érkezett, már magas láz gyötörte.

Uj kép: az államfőnök szobája. az egyszerű vaságy. Tolsztoj búcsúzik az élettől. Pedig még annyi mondanivalója lenne, még annyi munka vár elvégzésre. Makovszky doktor ott térdel az ágya mellett és tartja az frőmapát, amire Tolsztoj, ereje végső megfeszítésével, utolsó mondatait röjja.

— Ott álltam az ágya mellett, — meséli

távíratokat küldtek Ridz-Smigly tábornok, hadseregfelügyelőhöz. A tüntetésekben résztvettek az összes politikai pártok. A danzigi kérdést Beck külügyminiszter közelebről részletesen megvitatja a hadsereg főparancsnokával s a hivatalos „Gazeta Polska” szerint szükség esetén Lengyelország erőlyes lépéseket tesz danzigi érdekeinek biztosítására, mivel ezeket az érdekeket a danzigi szenátus legutóbbi intézkedései veszélyeztetik.

### Beleszól-e a Népszövetség?

Londonból jelentik: A Havas-ügynökség szerint a Montreuxban tartózkodó diplomataknak az a véleményük, hogy a népszövetségi tanácsot még a hét folyamán össze kell hívni, tekintettel arra, hogy sok tagállam kiküldöttje tartózkodik Svájcban. Ugy tervezik, hogy a lovarnoi hatalmak hármass értekezletét ugyancsak Genfben tartanák meg. A danzigi helyzettel kapcsolatban a figyelem Lengyelország magatartása felé irányul. A „Journal” szerint Lengyelországra vár az a feladat, hogy közbelépjen. A Népszövetség

## Ünnepélyesen aláírták a Dardanellákról szóló új egyezményt

Aranytoll az aláíróknak. — Olaszország elégedetlenül bírálja az egyezményt

Montreuxból jelentik: Hétfőn este egyegyed 11 óraker ünnepélyesen aláírták a Dardanellákról szóló új szerződést, mely a tenger-szoros partjain Törökországnak visszadja a katonai felségjogokat erődépítésre és hadsereg-tartásra. Amint az előzetes jelentésekből tudjuk, a szorosnak háborus időkben való elzárását a Népszövetség rendelkezésétől, illetve a

Tatjana Tolsztoj. — Anyám, aki szintén megérkezett, nem ment be hozzá. Nem tudom egy ilyen rövid interju keretében vázolni Tolsztojék külön családi drámáját. En ott voltam, amíg csak meg nem törték megüvegesedett szemem. „Ne gyászoljatok” — ezek voltak utolsó szavai. — „Felejtsetek el. Hiszen annyi Tolsztoj van a világon...”

— Valóban annyi van? — kérdezi. — hiszen ha csak még egy volna, egészen más lenne a világ.

Tolsztoj hatalmas árnyéka ráfeküdt a szobára. Magam mellett éreztem az óriást, aki az asztapovói államfőnök szobájában lehetett ki lelkét a vonatok dühörgése közben, akárcsak nagyszerű hősnője, Karenina Anna. A vonat, amely mindig annyira izgatta fantáziáját. A vonat, amely a városkából az erdőbe visz, a bűnös és igazságtalan társadalmakból a természetbe, ahol minden és mindenki egyenlő Isten előtt, a féreg a fa tövében és az ember a lombok alatt. A szakáll levágott fürtje megtelt lélettel, a papírvágókés és az írólámpa felmagasztosultak. A falról Tolsztoj arcképe mosolyog le, jószágos, mindent megértő és mindent megbocsátó szemekkel. Megcsapott Oroszország szele...

Odakint az Aventinuson harsogott a napfény. Talán mégsem véletlen, hogy itt találkoztam Tolsztojjal, ahol az első apostolok éltek és szenvedtek. Tolsztoj is közéjük tartozik. Jasz-naja Polnaja megjelent a régi római dombon — vajjon mikor jön el az egész világra?

— Minél több lesz a szenvedés, annál hamarabb — mondja mosolyogva Tatjana Tolsztoj.

Juhász Andor.

csak abban az esetben léphetne fel, ha a lengyelek belemennének a németekkel való esetleges vizsály minden kockázatába. A „La République” szerint a Népszövetség ketszertelenül fel fogja szólítani Lengyelországot, hogy teze meg a lépéseket a danzigi alkotmány tisztelgésben tartására. Mit fog tenni azonban a Népszövetség, ha erre Lengyelország nem lesz hajlandó? Anzliára ismét döntő szerep vár és megint Edent illeti a szó.

Eden, a népszövetségi tanács elnöke a legközelebb dönt afőltt, szükséges-e vajjon a tanácsnak a danzigi ügyben való összehívása. Lehetséges, hogy csupán a Danzig ügyével megbízott hármass bizottságot hívják össze.

### A danzigiak Lester népszövetségi főbiztos távozását követelik.

Danzigból jelentik: Forster a nemzeti-szocialista párt elnöke, vasárnap a párt nagygyűlésén jelentette be a beállott változást és élesen támadta Lester, akinek jelenlétét fölöslegesnek mondotta.

— Lesternek — mondotta — már semmi keresnivalója nincs Danzigban. Nem lehet megérteni, miért fizetnek neki százszeket, csak azért, hogy nyugodtan fürödhessen és horgászhasson Danzigban. Neki köszönhetjük, hogy

ellenzéki agitátorok folyton zavart kellettek, megakadályozták a Lengyelországhoz való közeledést,

s ha a nemzeti szocialisták nem léptek volna fel idejében, ma már bolsevizmus lenne Danzigban. Lester nélkül is tudunk kormányozni, sőt, csak akkor tudunk rendet teremteni, ha ő távozik. Danzig Európa békéjét akarja szolgálani és nincs szüksége a Lesterhez hasonló rendbontókra.

Törökországra kötelező külön szerződésektől tették függővé. Igy a török—orosz szerződés folytán biztossá vált, hogy a Szovjet háboru esetén is szabadon közlekedhessék (hadihajókkal is) a Fekete tengerből a Földközi tengerre.

A szerződés ünnepélyes aláírásához a török kormány minden kiküldöttnek egy arany töltőtollat ajándékozott. A szerződésből minden résztvevő állam egy-egy eredeti példányt kapott, további egy példányt a francia kormánytól, egyet a Népszövetségnél helyeztek el.

Az elnök megköszönte a résztvevők munkásságát. Rüsdi Arras török külügyminiszter kijelentette, hogy a Balkánszövetség ezuttal is beigazolta, hogy csodálatraméltó egységes érzés tölti el. Litvinov azt mondta, hogy ez az egyezmény az első reménysugár a sötét európai égboltozaton.

Titulescu kiemelte Anglia és Franciaország érdemeit a szerződés létrejötte körül.

Subotics jugoszláv delegátus hangoztatta, hogy az egyezmény a Balkán békéjét szolgálja. Több barátságos felszólalás után az elnök az értekezletet háromnegyed 12 óraker bezárta.

Az egyezmény aláírása után a török kormány vacsorát adott az értekezleten résztvevő kiküldöttek és a sajtó képviselői számára.

Titulescu hétfőn délután érkezett meg Montreuxbe.

a résztvevő delegátusokat összesen 70 detektiv őrizte.

Rómából jelentik: Az olasz lapok hosszasan foglalkoznak a montreuxi Dardanella-egyezmény aláírásával. Rámutatnak arra, hogy a szerződés értéke rendkívül csökken azzal, hogy Olaszország nélkül jött létre. Az európai diplomácia ügylátszik, nem tud megszabadulni a régi és idejétmúlt politikai módszerektől. Azt hiszik, hogy fegyelmehetik a mozgásban lévő Európát. Nem veszik észre, hogy az európai egyensúly másképpen kristályosodik ki, mint ahogyan azt Montreuxben kidolgozták.

### Rendkívüli ülészakra hívták össze a török országgyűlést.

Ankarából jelentik: Az országgyűlést július 30-ra rendkívüli ülészakra összehívták.

## Miklos királyi herceg Oradeán

Kedden délelőtt pompás áramvonalu, hatalmas autó keltett méltó feltűnést a város utcáin. Akik járatosak a gépkocsik titokzatos jelzéseiben, „tudni vélték”, hogy igen előkelő személyiség rendelkezéseit várja az igazán remek gépjármű.

A feltevés nem esalt. Rövidesen kiderült, hogy Miklós királyi herceg szárnysegéde érke-

zett a városba, még hétfőn éjszaka. Az udvari szalonkocsiban az adjutánson kívül még a szolgálatteljesítő kamarás utazott.

A királyi herceg maga kedden délben repülőgépen utazott át Oradeán. Tudomásunk szerint a polgári és katonai hatóságok vezetői jelentek meg tisztelgő fogadtatásán.

## Mennyi valutát hozhatnak Romániába a külföldi utasok?

Bucureşiból jelentik: A Nemzeti Bank rendeletet adott ki, amely szerint a Romániába utazó külföldiek bármily mennyiségben hozhatnak magukkal külföldi devizákat és valutákat. Román bankjegyeket azonban legfeljebb 3 ezer lei értékben szabad behozni. **Nagyobb összegek behozásához feltétlenül szükséges a román Nemzeti Bank külön engedélye. Az országba való belépésnél az utasok kötelesek bejelenteni a náluk lévő külföldi valutákat és devizákat, valamint leírásokat, amelyeket a vámközvegek bejegyeznek az útlevelebe. Ugyanekkor az utasnak átadják a román devizatörvény kivonatát, amely szerint a külföldi devizákat és valutákat csak a román Nemzeti Banknál és fiókjainál, illetve a jogosított bankoknál adhatják el.**

A beváltásnál az utasok az illető valuta hivatalos árfolyamát kapják meg és ezenfelül a 35%-os felárat, amennyiben a román külkereskedelmi rendszer az illető valutára felárat en-

gedélyez. Sürgős esetekben az utasok a beváltást a határon működő és a román Nemzeti Bank által feljogosított beváltási irodákban vagy a háló- és étkezőkocsik kalauzáinál is eszközölhetik.

Minden esetben a beváltásnál az utas egy jegyzéket kap, amellyel az országból való távozásakor igazolhatja, hogy a beváltást a román Nemzeti Banknál, illetve az általa feljogosított helyeken eszközölte. A behozott értéket az utasok 30 napon belül akadálytalanul ismét ki-vihetik. **A harminc nap letele után azonban már a román Nemzeti Bank engedélye szükséges a kivitelhez.** Az értékeket természetesen csak akkor lehet kivinni, ha azokat a határon való belépéskor bejelentették és azokat az útlevelebe bevezették. A rendelet ellen vétőket 1 millió leiig terjedhető pénzbüntetéssel és 1 évig terjedhető börtönbüntetéssel sújthatják.

## Énekkarok erőpróbája a satumarei dalosverseny előtt

Minden korban arra törekszik az ember, hogy a maga érzéseit művészi formákban is megörökítse. Ennek a kifejezésnek egyik legjellemzőbb eszköze a zene és ének. Egy nemrég tartott dalos napon Nemes Elemér, az ismert zene-kritikus megállapította, hogy a harc idején nem születik új művészet és ezért a mai kor-nak ösztönszerűleg fordul a figyelme a meglevő művészi alkotások öntudatos utánaélése, éneklése felé. Ebben a munkában kollektív embertömegek elégitik ki művészi igényeiket a zene- és énekkarokban.

Amint a helybeli dalkörök működésén végignézünk és elgondoljuk azt, hogy a most készülő satmari dalosversenyen a kerületnek minden számottevő dalárdája résztvesz, akkor az említett okok mellett más magyarázatát is kell keresnünk a dalkörök szép munkájának megértésére. A dalkör közönséget jelent, amelyben a „dalostestvér” a maga hangszínein keresztül vegyíti bele a hangkeverékébe élményét és így találkozik egységes szép művel. Megértést, szeretetet, harmónikus visszhangot kap és az ő részletdallama egy egésszé kerekedik ki. Ez a közös munka a mai ember életéhez tartozik, mert egymagunkban csak befejezetlen szólam lehet az életünk. És most már az ének- és dalkarokban egyesül a szellem egységének a vágya. A művészi nemes versenyben is lelünk megmutatásának vágya rejtőzik: „Lásd meg Testvér, a dalban szívhez szív beszél, belőle zeng mullad, sorsod, jövőd”. (Szemethy.)

A dalosversenyre indulás előtt a dalkörök itthoni közönségünknek is bemutatják egy délután keretében a versenydarabokat.

A Református Kör Énekkara vasárnap este művészi műsor keretében adja elő a verseny-számokat. Részletes ismertetésre visszatérünk.

## Az Erzsébet Árvaház köszönete

Szépen sikerült kertiünnepélyünkkel kapcsolatosan hálás köszönetet mondunk mindenkinek, aki annak megrendezésében akár személyes fáradozásával, akár adományaival segítségünkre volt. A rendezés nehéz munkájában részt vettek: **A Bihormegyei Nőegylet elnöksége, Urinők Mária Kongregációja, Iparosnők Mária Kongregációja, Urleányok Mária Kongregációja, Leányklub, Magyar Urleányok Klubja, Horváth Árpád vezérigazgató, Zitzmann Ferenc püspöki titkár, Katolikus Cserkészek, Kolping kerékpár szakosztály, Csicsmányi Jenő és Gremperger Kamill urak.** Nagyobb adományokat küldtek a konyha és a borsátorhoz: **Szabó Sándor** hentesüzlet, **Weinberger** hentesüzlet, **Plesz** hentesüzlet, **Barátki** hentesüzlet, **Steiner** sütőde, **Frischmann** péküzlet, **Dancea kenyérgyár, Latin Szertartású Romai Katolikus Püspökség, Káptalan pincéi, Seleusi Sörgyár, Barátky Z.** Sokan ajándékoztak a cukrász sátorhoz kitűnő süteményeket, tortákat. **A tombolához és szerencsehalászat sátrához nagyobb értékben Papp drogéria, Spreng cipőüzlet, Carmen cipőgyár, Muhary cipőgyár, Witrael G., Leitner M., Kertész divatár-üzletek, Szencsly M. és sokan kedves és ötletes ajándékokat adtak.** Ingyen fuvart a város, a káptalan és a püspökség adott. Tribün és pódiumanyagot **Pintér** mérnök és a **Heller** cég kölcsönözt, sátrakhoz ponyvákat a csizmadia és cipész iparosok adtak kölcsön. A fent megnevezett egyesületeknek, intézmények vezetői-nek, **Dancea** h. polgármester urnak és mindazoknak, akik az ünnepély megrendezésében segítségünkre voltak, ismételen hálással köszönetet mondunk. **Az Erzsébet Árvaház Vezetősége.**

**Temetések.** Sipos Erzsike 12 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután 6 órakor lesz a Horia utca 5. sz. gyászházól. (Erdélyi „Concordia”).

**Hotoran** Gusti meghalt. Temetése július 21-én volt a Rulikovszky-temetőbe. — **Reiner** Herta meghalt. Temetése 20-án volt a Venetiai temetőbe. (Caritas).

## Melyek a köztisztviselési üzem új szabályrendeletének legfontosabb rendelkezései?

A háztulajdonosok megbízásából közli:  
Dr. Lengyel Zsigmond

5. A nem vízőblftéses úrszékek pontos ki-takarítását az üzem illetékes osztályához kell jelenteni és a díjakat befizetni, ezeknek az el-mulasztása kihágás.

6. Ujabb teherként fog jelentkezni a ké-mény fenekén lévő korom eltakarításáról való gondoskodás, amelyet évenként egyszer eszkö-zőlnék a tulajdonos terhére. Ellenben a szabály-rendelet szerint a kéményeket annyiszor tarto-zik az üzem égettetni, ahányszor annak a szük-sége felmerül. Az égetéshez szükséges szalmát, vagy más tüzelőanyagot a háztulajdonosok kö-telesek szolgáltatni.

7. Az ujonnan épített, vagy helyreállított kéményeket a mérnöki hivatalhoz kell felül-vizsgálat végett bejelenteni, amely a haszná-lati engedélyt csak az üzem véleményezése alapján adja meg.

8. A háztulajdonosok az üzem értesítésétől számított 8 nap alatt tartoznak az üzem által szükségesnek tartott munkákat elvégeztet-ni. Ellenben azokat az üzem a tulajdonos terhére és költségére elvégeztetheti és a költ-ségeket tőle közigazgatási úton behajthatja és egyben ellene a kihágási eljárást is megindít-hatja.

9. Gondoskodni kell, hogy a padláson és a háztetőn megfelelő karban tartott jó lépcső le-gyen és az előirt tűzbiztonsági intézkedéseket betartsák.

10. A tulajdonost a terhére kirótt taxák mennyiségéről minden év április havában ér-tetik és ez ellen 10 nap alatt kontestációt ad-hatnak be.

11. A fronttaxa tekintetében a szabályren-delet a következőképpen rendelkezik: Az épü-letek és az üres házhelyek minden folyómétere után fizetni kell: a) a központi kerületben 15 folyóméterként 25 lei; b) a középső kerületben 20 folyóméter hosszúságú folyóméterenként 15 lei; c) a perifériákon ugyancsak 20 méter hosz-szuságig folyóméterenként 10 lei. A frontnak a többi részei adózatlanul maradnak.

A szuterének és az emeletek utáni többsző-rözésről tehát szó sem lehet.

Vitás kérdés a két, vagy több utcára néző házaknak az utcánkénti 15 méter front alapján való megterhelése.

A fronttaxa telettkönyvi bekebelezés nélkül is terheli az ingatlant. Ez a rendelkezés vétel esetében válik fontossá.

12. Az új épületek tulajdonosai köztisztvis-erek befejezését az üzemnek bejelenteni.

13. A város közigazgatási tisztviselői 50 százalékos engedményt élveznek.

14. A díjakat negyedévi előleges részletek-ben kell az azok beszedése végett jelentkező ügynökök kezéhez lefizetni. Ezek csak kétszer tartoznak jelentkezni. **Eredménytelenség eseté-ben a tulajdonos felhívást kap, hogy a díjakat 8 nap alatt az üzem pénztárába befizesse. Ezt követi a díjaknak végrehajtás útján történő be-hajtása.**

15. A szabályrendelet által kihágásoknak megjelölt tényeket vagy mulasztásokat 200 lei-től 1500 leiig terjedő bírsággal a járásbírsóság bünteti.

**Fábry Józsefné temetése.** Kedden délelőtt tí-zenegy órakor temették el Fábry Józsefnét. A beszentelést a Clorogariu-utcai gyászházban Imrik S. Zoltán preláts-kanonok végezte fé-nyes segédlettel. A koporsót azután az olasz piébániatemplomba vitték, ahonnan a gyászoló közönség kísérte utjára a nagy köztiszt-letnek örvendő matronát.

**Kéménytűz a Saguna-utcán.** Kedden délben kéménytűz volt a Saguna-utca 1. számú házban. A pillanatok alatt kivonult tűzoltók rövid idő alatt eloltották a tüzet. Nagyobb kár nincs.

# Spanyolországban váltakozó szerencsével harcolnak egymással a fölkelők és a kormány seregei

**Hétfőn nappal Madridba nyomultak a fölkelők. — Estére állítólag a kormány leverte a forradalmat**

*Madridból jelentik:* A spanyolorzági helyzetről még mindig nem lehet tiszta képet alkotni. A különböző oldalról és irányból érkező jelentések homlokegyenest ellenkeznek egymással és megcáfolják egymást. A madridi kormány hétfő délutáni rádióközleménye azt hangoztatta, hogy Madridban teljes rend és nyugalom van s a kormány ura a helyzetnek.

*A későbbi rádió jelentésében azonban már arról számolt be, hogy Madridban néhány katonai csapat csatlakozott a fölkelőkhez, de megmozdulásukat sikerült leverni.*

A kormányjelentést nyomban megcáfolta a fölkelők kezén lévő rádióállomás, ahol Molla tá-

bornok nyilatkozatát olvasták fel. Eszerint a fölkelők diadalmasan nyomulnak előre.

*Délután négy óraker magánforrásból az a hír érkezett, hogy Molla tábornok csapatai bevonultak Madridba s a kormány elmenekült. Ezt a hírt azonban más forrásból nem erősítették meg.*

A fölkelő hadak főhadiszállásáról a lakossághoz azt a fölhívást intézték, hogy mindenki maradjon otthonában, mert csak így lehet eljárni a bevonuló csapatokra lövedőzökkel szemben. Akit fegyveresen találnak az utcán, azt rögtönítélő bíróság végzi ki.

## Hatezer spanyol baloldali menekült Gibraltárban. — A volt diktátor fia vezeti a délspanyolorzági fölkelőket

Gibraltárba hétfőn hatezer menekült érkezett Spanyolországból, főleg a kormány hívei. Egy angol torpedórombolót Malagába vezényeltek az angol alattvalók védelmére.

*Párizsból jelentik:* A délspanyolorzági hadműveleteket Primo de Rivera legfiatalabb fia, Fernando irányítja, aki Cordobában ütötte fel főhadiszállását.

*Cordobát a fölkelők véres utcai harcok után foglalták el. A zendülők katonai parancsuralmat akarnak Spanyolországban,*

még pedig Primo de Rivera egykori kormányzásának mintájára. Az új diktatura azonban sokkal enyhébb lenne és megtartaná a köztársasági államformát.

### Vasutvonal a fölkelők kezén. Óránkénti változások a kormányban.

*Párizsból jelentik:* Jacától Huescáig a fölkelők kezén van a vasutvonal. Navarra és Aragonia tartományból százával menekülnek a szocialisták és kommunisták francia területre.

*Párizsból jelentik:* Jellemző a spanyolorzági helyzetre, hogy Madridban szinte órán-

ként történnék kormányváltások. A vasárnapi zűrzavaros kormányátalakulás után hétfőn este *Miaja* tábornok, hadügyminiszter is beadta lemondását. Utódjául egyelőre Passalo tábornokot nevezték ki.

Melillában meggyilkolták a spanyol északi vasut igazgatóját, aki ismert fasiszta volt.

## Az estig tartó harcokban a kormány kezd fölülkerülni. Ellentmondó hírek Gibraltáron keresztül

*Londonból jelentik:* A spanyolorzági helyzetről érkező hírek még jórészt mind ellentmondanak egymásnak. A Gibraltáron keresztül kapott értesülések óráról-órára arról szólnak, hogy változó szerencsével harcol egymás ellen a fölkelő hadsereg és a kormány katonasága. A hétfő esti órákban a különböző híreket azzal a megállapítással lehetett összegezni, hogy a kormány helyzete megszilárdult, de a lázadók még erősen tartják magukat.

### Nagy harcok Madrid előtt. Három rádióállomás a kormány mellett.

A Gibraltár-környéki harcoknak 90 halottja és sokszáz sebesültje van.

### Teljesen elzárták a spanyol-francia határt.

*Párizsból jelentik:* A francia-spanyol határt hétfőn este teljesen lezárták. Azokat a fölfegyverzett munkásokat, akik eddig a határ-szolgalatban vettek részt, visszavonták. Nagyrésztük San Sebastianba ment, hogy eleget tegyen a polgári kormányzó felhívásának. Ez a felhívás arra vonatkozik, hogy a munkások szálljanak szembe a Pamplona felől érkező fölkelőkkel. A munkások torlaszokat létesítenek, hogy könnyebben szembeszállhassanak a zendülőkkel.

### Alfonz, a száműzött spanyol király beszél: nem királypárti forradalom van Spanyolországban, hanem nemzeti ellenhatás a vörösök ellen.

*Prágából jelentik:* Alfonz, volt spanyol király, aki vejének, Zamoiskynak szlovenszói birtokán tartózkodik, az *Associated Press* munkatársa előtt kijelentette, hogy a jelenlegi spanyol forradalom nem a monarchisták küzdelme a köztársaságiakkal, hanem nemzeti megmozdulás a baloldali kormányzat ellen. Ő maga — a volt király — is azt kívánja, hogy az ország mielőbb szabaduljon meg a baloldali kormányzástól, mely a sorozatos gyilkosságok rendszerét jelenti.

### Giral miniszterelnök is beszél: bízik a népben, a nép is bízzék a kormányban.

*Madridból jelentik:* Giral miniszterelnök rádióbeszédében kijelentette, hogy bízik népben, de a nép is bizhat a kormányban, mely a rendet helyreállította. Madrid házait köztársasági zászlókkal lobogózták fel. Bejelentette még a miniszterelnök, hogy a zendülők repülőgépeit üldözőbe vették.



VIII. Eduárd angol király a merénylet után nyugodtan végezte a zászlóátadás szertartását.

Képünkön keresztül jelöltük Eduárd királyt, aki a merénylet után nyugodtan végezte a zászlóátadás szertartását.

## Lloyd George az osztrák-német egyezmény békeszerző fejleményeiről

### A Németország ellen szándékolta előre védekező háború tevé megbukott

*Londonból jelentik:* Lloyd George a Sunday Expressben cikket közöl a német-osztrák meg egyezésről. Megállapítja, hogy Csehország eddigi politikája a németellenes arcvonal kialakítását szolgálta. Az angol államférfi föltevése az, hogy éppen Csehszlovákiának lett volna a szerepe a Németországba való belekötés, amelynek aztán az orosz és francia részről való megrohanás lett volna a folytatása. Az osztrák-német egyezmény, folytán azonban éppen Csehszlovákia ékelődött be olyan államok közé, amelyeknek most már közös lett volna az érdeke. Ennélfogva Prága most már francia parancssóra nem vállalhatja, hogy kockázatos vállalkozásba fogjon. Ezzel elmúlt az a veszély, hogy Németország ellen előre védekezés címén támadó háborút indítsanak s így megakadályozzák az ő megerősödését. Ilyen előzetes háború gondolatának a kikapcsolásával kell megtalálni a középeurópai rendet és Európa egyensúlyát.

## A határszéli nagyvárosok színházaik élére új vezetőt kívánnak

**Oradea nem lehet örökké staggione-társulatok kísérletező helye. — Megkezdik a koncessziók kiadását**

Benne vagyunk már a nyári szezonban. Ilyenkor utazik a városi ember nyaralni és ilyenkor kezdik meg nyári turnéikat a színház-társulatok. A nagyobb társulatok kisebb városokba mennek, a kisebb társulatok pedig „faluzni”. Es — a „sztárok” pedig elmennek a tengerparti fűrdőhelyekre nyaralni. Transsylvania-ban már évek óta nem ez a helyzet. A kistársulatok télen nyáron „faluznak”, a nagyobb társulatok között pedig talán csak a cluji az, amelyik augusztusig is fenn tudja tartani az együttést. A Thália társulata jelenleg Braşovban játszik, Szabadkaiék pedig Sigheten játszanak most. A harmadik nagyobb társulat, az aradi az idén is csúfos bukással és boitránysorozattal zárta szezonját és társulata szézüllött.

Az arad—timişoari színházi boitrányokkal most élénken foglalkoznak az aradi városi tényezők és olyan kijelentések hangzanak el, hogy a határszéli színházakat csakis egy egészséges és egységes oradea—arad—timişoari társulat szervezésével lehet megoldani. De semmiképpen sem a régi és mindig bukáshoz vezetett Szendrei—Róna-féle szervezkedéssel.

Nem először frunk arról, hogy végre is erélyes kézzel, meg kell oldani a színházkérdést itt, a határszéli nagy városokban is, mert amióta a cluji Thália-társulat kapja meg évről-évre az oradeai színházat, városunkban a színház-kultúra teljesen háttérbeszorul a mozi mellett és a Thália csak kicsi mellékállomásának tekintik Oradeát, hol pedig állandóan zsúfolt házakat biztosított a jó színház számára ez a mi lelkes közönségünk. A Thália az idén azt is megette, hogy a teljesen harmadrangú Szabadkai-társulat kezére játszotta át az itteni színházat és

*lehetetlenné tette, hogy olyan színigazgató, mint Parlagi Lajos, önállóan szervezkedni tudjon és nívós, erős társulatot hozzon hosszabb időre Oradeára, amely, mióta közsínháza áll, nem volt semmiféle vidéki város társulatának mellékállomása.*

**A magyar lakosság kívánja, sőt követeli Parlagit.**

Az idei szezon elején maga a Magyar Párt kikötötte, hogy Parlagi Lajos is résztvegyen a színház vezetésében. Parlagi látszólag részt is vett abban. De csak látszólag, mert a színház pénzügyeit valami Thibold nevű „színigazgató”, a művészeti ügyeket pedig kizárólag Kádár Imre dr vezették. Parlagi kölcsönadta díszlettárát, amiért a kellő anyagi ellenértéket megkapta. Így azután lehetséges volt az, hogy Szigligeti városban Szigligeti egyik legszebb darabját „agyonrendezték” és agyonmodernizálják, lehetséges volt, hogy vasárnap délutánokon olyan darabokat játszanak, amelyeket este is csak pirulva néz végig a jobbízű közönség, — mert Parlaginak igen kevés beleszólása volt a színház művészeti ügyeibe.

Tudjuk, hogy Parlagi betegeskedett az utolsó években. De Parlagi sem nem olyan beteg, sem nem olyan öreg még, hogy a színház vezetését ne tudná lelkesedéssel, régi tapasztalatain épült hozzáértésével ezután is vállalni

Mivel az idén igen erős hangok hallatszanak Aradon is, Timişoarán is a mellett, hogy Oradea bekapcsolásával a három város egyesítésével kell megszervezni a színház-szezon, amire egyedül csak Parlagi Lajos volna ma képes, mert csakis az ő személye garantálná e három nagygényű város közönsége számára azt, hogy boitránymentes, nívós színház-szezonban lesz részük, halódó színház-kultúránk mellett tetemre hívjuk Parlagi Lajost:

*Parlagi Lajos, hol vagy?!*

miért hagytad el régi szerelmedet, az aradeai magyar színházét? Allj elő. Parlagi Lajos és nyilatkozzál: tudod-e és mered-e még vezetni fájdalmasan leromlott színházi művészetünket? S ha nem tudod, vagy nem akarod; ki az a nálad fiatalabb, aki zökkenés nélkül át tudja kormányozni Thália szekerét a határszéli kátyukon? Mi végképpen és megalkuvás nélkül rendet akarunk az aradeai színházi dzsungelben, főleg nagy városainkban, amelyeket sem mellékállomásokká léptíteni, sem pedig olyan kísérletezések számára feláldozni nem lehet, mint amilyen az oradeai Szabadkai-féle próbálkozás, vagy amilyen az arad—timişoari Szen-

drei-féle boitránysorozat volt. Ebből elég volt már.

Csakis egészséges vezetés mellett lehetséges színház-kultúra. Elő azzal az egészséges, hozzáértő és művészi intuícióktól fűtött vezetővel!

H. Ö.

**Isac Emil nyilatkozik az új játszási engedélyről.**

Clujról jelentik: Isac Emil művészeti felügyelő a jövő évi koncessziókkal kapcsolatban a következőket mondta munkatársunknak:

— A játszási engedélyeket a jövő színházi évadra augusztusban adják ki, sokkal szigorúbb szempontok szerint, mint az elmúlt évben. Ezúttal erősen megrostáljuk, kik kapnak játszási engedélyt. Az engedélykiadások azért történnek meg már augusztusban, hogy a színigazgatóknak legyen idejük társulataik megalakítására. Ugyancsak Isac művészeti felügyelő mondta a nyilvánosság számára a következőket is:

— Eddigi terveimmel ellentétben szeptember elsejéig nem megyek szabadságra, hanem tovább intézem az ügyeket. Str. Saguna 22. sz. alatti lakásomon minden délután 5 és 6 óra között fogadom azokat, akik hivatalos ügyekben keresnek fel.

## Elkészült a vádirat Stelescu merénylői ellen

**Előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság címén emeltek vádat a merénylők ellen**

Bucurestiből jelentik: Stanescu vizsgálóbíró, aki a Stelescu Mihály ellen elkövetett merénylet ügyében folytatta a vizsgálatot, tegnap befejezte a merénylők kihallgatását és elkészítette a vádiratot. A vádirat megállapítja, hogy a merénylők előre megfontolt szándékkal gyilkolták meg Stelescu Mihályt s ezért előre megfontolt szándékból elkövetett gyilkosság miatt helyezi vád alá: Jon Caratannase, Bozanta Josif, Curca Stefan, Pelle Joan, Atanziau Jon, Bogdan Gavril, Vlad Radu diákokat és State-Grigore Jon sofőrt.

Az ügyesség bünrészesség miatt emelt vádat Trandafir Jon és Gheorghescu Stefan diákok ellen, miután behizonyosodott róluk, hogy bár jelen voltak a kórházban a gyilkosság elkövetésénél, nem volt náluk revolver és nem löttek.

Amikor az ügyész a két diák tudomására hozta, hogy bünrészesség miatt kerülnek vád alá, a két diák a legerélyesebben tiltakozott az ellen, hogy más elbírálás alá vegyék őket, mint a többi merénylőket és kijelentették, hogy ugyanolyan súlyos büntetést kérnek, mint azok, akik löttek, mert ha náluk revolver van, ők is löttek volna.

A vádirat a merénylők vallomásaiból megállapítja, hogy a gyilkosságot a merénylők saját elhatározásukból követték el, arra senkitől sem kaptak sem utasítást, sem megbízást.

Az ilfovi törvényszék egyébként ma dönt a letartóztatott merénylők fogvatartásáról.

## Interpelláció a parlamentben, a Stelescu-merénylet miatt

Bucurestiből jelentik: Petrescu ezredes, képviselő, a Iunian-part tagja ma írásbeli interpellációt nyújtott be a Kamara elnökségének. Az interpelláció teljes szövegét közlik a mai fővárosi lapok és ezek szerint Petrescu a Stelescu elleni merénylet ügyében interpellál s megállapítja, hogy a hatóságokat előre figyelmeztették a merénylőre. Ennek dacára — mondja — világos nappal, egy állami kórházban végrehajtották a gyilkosságot. Kérdést intéz a kormányhoz, miért zavartatta meg az ostromállapotot és rendkívüli intézkedésekről szóló törvényt, ha nem tud élni a kezébe adott hatalommal? Feleletet kér a kormánytól a következő kérdésekre:

1. Mikor tett jelentést Stelescu Mihály a bel-

ügy- és igazságügyminiszteriumoknak a veszélyről, amely fenyegette?

2. Milyen rendszabályokat fogantatosított a belügy- és igazságügyminiszterium közegei után a merénylet elhárítására?

3. Milyen rendszabályokat kíván fogantatosítani a két miniszterium, hogy a jövőben ilyen események elő ne fordulhassanak?

Gorj megye képviselője interpellációja további részében arra mutat rá, hogy a letartóztatott merénylők nagyrésze diák, amit az igazságügyminiszteriumnak tart. Leszögezi, hogy nemcsak a merénylőket, hanem az erkölcsi bünrészeket is meg kell példás módon büntetni, hogy minden vonalon visszaállítsák a törvényiszteletet.

## Megőrült egy rendőr és nyílt utcán lövöldözni kezdett

Chişinauból jelentik: Chişinauban tegnap árnyékban 45 Celsius fok hőség volt. A város főterén szolgálatot teljesítő rendőr, Gaine Petre, a nagy melegtől napszúrást kapott és szolgálati helyén megőrült.

A rendőr gummi-bottalával ütögetni kezdte a járókelők fejét, majd kitért rajta az elmebaj, dühönzött és revolverével lövöldözni kezdett a járókelőkre.

Azonnal értesítették a mentőket, akik lefegyverezték a kötelessége teljesítése közben megőrült rendőrt, kényszerzubbonyot húztak rá és beszállították az elmekórházba.

William—Zsiros S. J.:

## Jézus élete

korának történelmi, politikai, néprajzi háttérben.

Az 500 oldalas, térképpel díszített könyv Jézus életét, kora jellemrajzának erős átfestésével állítja lelkünk elé. A legfeltűnőbb az, hogy Jézus kora rendkívül hasonlít korunkhoz és azért az Üdvözítőt sokkal jobban megértjük, mintha elvontan, korának ismerete nélkül rajzolnánk elénk.

Ára: 235 lei és portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

# HIREK

Központi szerkesztőség, kiadói hivatal  
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** Belföldön: Egész évre 300, fél évre 150, negyedévre 75, hetente 20, egy hónapra 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **Dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem ösztököljük meg és nem adjuk vissza.  
Csak választékos magánlevelekre válaszolunk.

## Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Kellemtelen, fülledt idő, sok helyen zivatar és jég várható. Később a hőmérséklet nyugatról csökken.

Zürichi zárlat, Párizs 20.23 egynegyedik, London 15.36 fél, Newyork 305 háromnegyedik, Brüsszel 51.65, Milánó 24.10, Madrid 41.90, Amsterdam 208.05, Berlin 123.15, Bécs — schilling 57.65, Prága 12.69, Varsó 57.70, Belgrád 700.

Ciuc megye hatvanegy községéből harmincháromnak van közművelődési népháza. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A Magyar Part ciucmegyei szervezete kimutatást készített a megye hatvanegy községében lévő közművelődési népházakról. E szerint harmincharom község rendelkezik ez időszakra kifogástalan állapotban lévő közművelődési népházzal, négy községben pedig most van előkészületek. Huszonegy községben nincs népház. Ezek a községek olyan szegények, hogy társadalmi segítség nélkül nem is gondolhatnák építkezésre. A harmincharom népházból tizenöt a közbirtokosság, tizenegy a római katolikus egyház, három egyesek, kettő a hitelszövetkezet, egy a katolikus püspökség és egy a község tulajdonát képezi. Ennél fogva Ciuc megye községeiben a népiéleti helyzet kedvezőnek mondható.

Vasúti szerencsétlenség tizenkét halottal és tizenhét súlyos sebesülttel. București. Saját tud. Pácureni—Basarabban kedden reggel a személyvonat beleszaladt egy száztáru kiránduló-csapatba, akik a hajnali szürkületben nem vették észre a vonat közeledését. Tizenkét ember meghalt, tizenhét súlyosan és tizenötön könnyebben megsebesült.

Csütörtökön kezdődik Londonban az angol-belga-francia értekezlet. Londonból jelentik: A keddi nap folyamán várják a hivatalos közlemény kiadását a londoni háromhatalmi értekezlet összehívásának időpontjáról. Valószínű, hogy az értekezlet csütörtökön kezdődik.

Öt nap alatt helyreáll a vasúti forgalom a Somes völgyében. Jelentették, hogy a somesvölgyi pusztító árvíz miatt megszakadt a vasútvonal forgalma. A vasút igazgatóságának közlése szerint a személyforgalom lebonyolítását helyreállították, de ez a lebonyolítás egyelőre még átszállással történik. Az igazgatóság azt közli, hogy legfeljebb öt nap alatt helyreáll a rendes forgalom.

Háromezer jelentkező százti állásra. Bucurestiből jelentik: A postai vezérigazgatóság pályázatot írt ki százti különböző állásra, amelyre összesen háromezer pályázó akadt. A pályázók mint felutaztak a fővárosba, ahol orvosi vizsgálatra kell állniuk.

## A török katonaság ünnepélyesen bevonult a Dardanella-szoros partjaira

Istanbulból jelentik: Miután éjszaka a szíriai bűgása tudtu adta a Dardanellák katonai megerősítéséről szóló egyezmény aláírását, kedden délelőtt megkezdődtek az első csapatmozdulatok. A Boszporusz mindkét partjára gyalogság, tüzérség és gépesített csapatok vonultak ki és megszállták a felső Boszporuszt, valamint a használatatlanná tett régi erődítményeket.

A parlament török lakosság egész éjszaka ébren volt és határtalan lelkesedéssel fogadta az érkező csapatokat. Az istanbuli kikötőben valamennyi hajó zászlódíszbe öltözött. A török hajóraj legnagyobb része utban van a Dardanellák felé, hogy résztvegyen a megszálláson.

Egy török aknarakó kedden kifutott a Fekete-tengerre.

Adóhátralékok fizetése B. kibocsátású belföldi kölcsönkötvénnyel. A pénzügyminiszteriumnak a pénzügyigazgatóságokra érkezett értesítése szerint a hátralékos állami, adicónálás és utadókat B. kibocsátású belföldi kölcsönkötvénnyel a következőképpen lehet fizetni: Nem kell minden egyes adófajta kiegyenlítésére külön kötvényt kérni. Ha például egy adózónak 600 lei állami, 250 lei adicónális és 150 lei utadót kellene fizetnie, azt kiegyenlítheti egyetlen ezer lei névértékű B. kibocsátású kölcsönkötvénnyel.

Halálosan megsebesítette a vasutas a székely embert. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A n. t. l. István 32 éves siculeni gazdálkodónak az állomás területén vitája támadt Brezoiu vasúti alkalmazottal. Vita közben a láthatóan ittas vasutas biciklit rántott és halálosan megsebesítette Antait, akit beszállítottak a kórházba, ahonnan dr. Hirsch kórházi főorvos átirta az ügyészre, hogy azonnal halgassák ki, mert alig néhány órája van hátra. Hétfőn a gyilkos vasutast átadták az ügyésznek.

Férfidivat — nyáron. Addig frígvelték a könnyű és lenze nyári öltözéket a férfiak, amíg maguk is kezdik követni. Az idei kánikula meghozta a maga férfidivatját! A jelszó: könnyű, szinte nehélynégy inek, rávarrott és kibombolható gallér, minél könnyebb anyagokból készült ruha! A mellény nyáron már a múlté! A vászonruhák fehér vagy halványzöldre színezve, a könnyű nyári ruhák pedig világosbarna és sűrű színekben készülnek. Sokfelé látni a rövid ujjú ineket is, de az „ingujj viselet” az idén is megbukott, lefőlebb a rekkenő hőségben fektette már elszánt uriember a karjára a kabátját. Nagy divat az idén panamaszalmakalapot viselni a — kézben. A strandokról az idén már teljesen eltűntek a kissé pongyolaszerű pizsamák, hosszú, könnyű vászonzól készült strandkabát a divat! Az ilyen kabátok vagy egyszerű, vagy pedig csikos anyagból készülnek. Az idén különben elhanyagolt az „El a nyakkendő!” jelszó is. Viszont ismerünk egy urat, a könnyű nyári férfi viselet, az „ingujjdivat” legteljesebb agitátorát, aki valóságos szónoklatot tartott a nyitott inggallér mellett. A szónoklatát pedig úgy fejezte be: — „Most pedig megyek haza nyakkendőt köfők, mert szívem hőlvéhez megyek vacsorázni...! És csak nem fogok előtte nyakkendő nélkül megjelenni?”

Vérhasiárvány Salaj megyében. Simleu-Silvanieiről jelentik: Pár hét óta erős vérhasiárvány pusztul Salaj megyében. A betegség különösen Nasfalau, Zauan, Boerhis és az ezekkel szomszédos községekben terjed s különösen a gyermekek közül áldozatait. A hatóságok megfellek az óvintézkedéseket a járvány terjedésének megakadályozására.

Kilenc felnőttest és gyermeket mart meg a veszettkutya. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Vasárnap idegen kóbor kutya rohant végig a városban és az utcán tartózkodó felnőttest és gyermekek közül megmart kilencet, míg ártalmatlanná tudták tenni. A megmartakat felszállították a cluj-i Pasteur-intézetbe.

Dögölt patkánnyal fizethetnek adót Indiában. Londonból jelentik: Bombayban annyira elszaporodtak a patkányok, hogy minden adóhátralékosnak megengedték, hogy hátraléka háromnegyed részét dögölt patkányokkal fizethesse. Tíz patkányt kell beszállítani egy rupia tartozás törlesztésére. Már több ezer patkányt szállítottak be ilyenformán a szegény bombay-i adótartózkodó és a városi pénztár számításai szerint így sokkal jobban járnak, mintha magas díjakat tűznének ki a patkányok irtására.

Gyújtogatás okozta a curticli tüzet. Beszámoltunk arról, hogy a szombatról vasárnapra virradó éjszaka Curticion egy Don Ioan nevű ottani lakos gazdaságában nagy tűz ütött ki és nem sokkal a tűz kitérése után a csendőrség egy iertartóztatást eszközölt gyújtogatás gyanúja miatt. Kiderült ugyanis, hogy Don Ioan régi ellensége, Bulboaca Gheorghe curticli gazdá okozta a veszedelmes tüzet, amennyiben bosszúból az egyik szalmakazalt felgyújtotta. Bulboacat a csendőrség letartóztatta. A tüzet egyébként vasárnap hajnali 3 órakor sikerült a tűzoltószáznak megfértett munkával lokalizálni. Attól tartottak ugyanis, hogy a nagy hőségben a tűz a szomszédos házakra is átterjed, ezt azonban sikerült megakadályozni. A vizsgálat megállapítása szerint mintegy hetven kazal lett a lángok martaléka, ezenkívül egy csűr és egy disznó is elpusztult. A vizsgálat teljes apparátussal folyik annak kiderítésére, hogy Bulboacának voltak-e bűntársai a gyújtogatás elkövetésében.

## Azt mondják...

— Hallottad kérlek, azt mondják, hogy...  
Es következik az idegborzoló, lélegzetet elállító ujság, — amitől hideg szalad végig az ember hátán, néha enyhe csömört érez, vagy őszinte részvétet azzal a felebarátjával vagy intézménnyel szemben, akiről, vagy amiről „azt mondják.”

— Te láttad? — szokták ilyenkor kérdezni.

— En nem, de attól hallottam, akinek az mondta, aki személyesen beszélt azzal, aki látta.

Mióta megkezdődött a kánikula, sokszor hallottam a strandjal kapcsolatosan, hogy „azt mondják”, piszkos a nagy medence vize, nem takarítják rendesen. Estéknél szörnyűséges dolgok úszkálnak a medence alján, — tehát nem érdemes a strandra járni. Sokkal okosabb dolog kimenni a gátakhoz!

Őszintén szólva, egy kis enyhe ellenérzéssel szántam rá mégis magam arra, hogy egy kedves társaság kedvéért a strandra menjek. Meglepett az a hullámszóan színes, élénk kép, amely ott fogadott. Szín, izlés, összhang mindenfelé, amerre néz az ember. A nagy medencére csak egy futó tekintetet vetettünk és megindultunk a szabad folyó bekerített része felé. Itt is vidám élet folyt és magam is csodálkoztam rajta, hogy még este kilenc órakor is rosszul esett megválni a víztől.

Visszatérőben megálltunk a nagymedence előtt. Eppen leengedték a vizet és öt-hat ember suroló kefékkel dörzsölte a medence alját oldalát. Tiszán ragyogott a medence belseje és a lefolyó elhasznált viz, amely bugyborékolva ömlött a strand másik végén a folyóba, nem sodort magával semmiféle tárgyat, hanem kristálytiszán hőmpölygött a levezelő csövek felé.

Egyedre néztünk. Hiszen ez a medence bármelyik nyugateurópai városnak díszére válna... És erről indították el, hogy: „azt mondják”...?

Milyen szomorúan kisvárosi jelleg az, ahelyett, hogy büszkék lennénk erre az izléses, egészséges és szép fürdőhelyünkre — „azt mondják” — híresztelések kelnek szárnyra róla. Jó néhány évvel ezelőtt más nagyobb városokban gyakran hallottam ezt a kijelentést:

„Urileány nem jár a strandra!”

Azóta már sokan megértették az akkori-ban ilyen meggyőződésük közül azt, hogy az urileány a strandon is urileány maradhat és a nem úri viselkedést, a túlzott szabadosságot, kacérkodást, kötekedést a fűzfabokor-kabinok sem szentesítik.

Különböen érdekes dolog megfigyelni, hogyan nevelik öntudatlanul is az emberek egymást a strandon. Az illedelmes, jömevelt és tapintatos viselkedésnek minden bizonyíték több követője, utánozója akad, mint a kihívónak és izléstelennek. Az általános hangulat pedig olyan színvonalon mozog, — hogy bármint állítsanak az „azt mondják” hősök, a nyári szórakozások között mégis csak a legelső helyen áll a medencékkel, szabadvízzel, zuhannyal, tornaszerekkel vidáman élénkíthető fürdőzés. Vannak, akik „azt mondják”, hogy ez a mi strandunk nyugodtan felveheti a versenyt bármely hasonló méretű európai város strandjával. Azt hiszem, hogy ebben az egyben igazuk van azoknak, akik „azt mondják!”

(cs. e.)

## 2—300.000 lei tőkét keresek

komoly, rentabilis vállalkozáshoz, megfelelő kamat haszonrészesedés vagy társasviszony mellett.

Ajánlatokat „Tőke” jelígre a kiadóba kérek.

## PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A sebisi (jud. Arad) római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

Kántortanító javadalma: 1.500 lei havi készpénz, négyszobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel és nyolc hold szántóföld. Szerény stóla.

Kötelessége: osztatlan osztály vezetése. Kántoriak végzése és dalárda vezetése az egyháztanács és plébános utasítása szerint.

Kántori próba augusztus 9-én, amelyre jelentkezők saját költségükön tartoznak megjelenni.

Állás szeptember 1-én foglalandó el.

Pályázati határidő: augusztus 15.

Egyháztanács.

**Papszentelés és primícia.** Timișoara. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök a jövő hónap folyamán Sanpetru-german községben pappá szenteli Bolyhos Mihály vértanú teológust. Bolyhos ugyan pecicai születésű, de Sanpetru-germanon van illetősége — ott él özvegy édesanyja is. Amennyiben a főpásztor augusztus 16-ig hazatér, úgy valószínűleg ezen a napon tartja meg a papszentelést. Bolyhos ugyancsak a községben tartja majd meg a primiciáját.

**Surányi Miklós kapta a Lipótvárosi Kaszinó Ruszt-díját.** Budapestről jelentik: A Lipótvárosi Kaszinó igazgatósága irodalmi és művészeti albizottságának előterjesztésére az 1936. évi irodalmi díjat Surányi Miklósnak ítélte oda és a díjat özvegyének szolgáltatta ki.

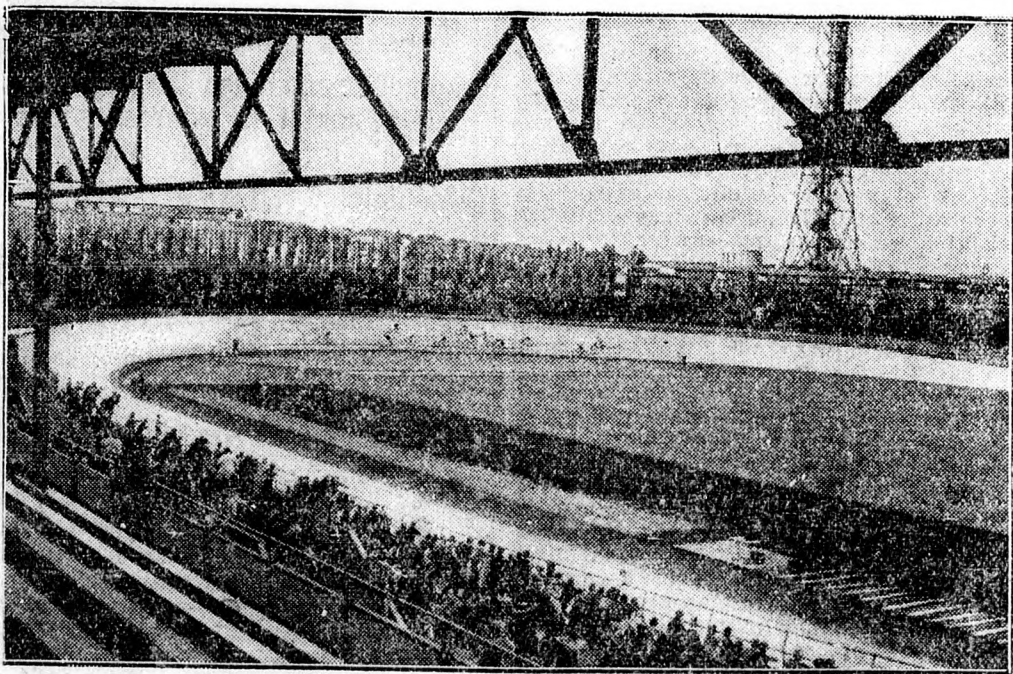
**Kinevezés.** Timișoara. Saját tud. Eisele József, a katolikus német ifjúsági szövetség vezetője, a német ifjúsági otthon igazgatói állásáról lemondott. Helyére ideiglenesen Bruckler János eddigi santonai káplánt nevezte ki a püspöki hatóság.

**Vasárnap szentelik fel az Ófelsége Victoria Mary angol királyné segítségével felújított református templomot.** Az Ófelsége Victoria Mary angol királyné segítségével megújított Sangeorgiu de Pădure-i református templomot vasárnap, július 26-án szentelik fel Várhelyi János református püspök. Istentisztelet kezdete délelőtt 11 órakor. Délben közebéd, délután 3 órakor templomi ünnepély lesz.

**Gépkocsi gázolta el a gépjárművek első apostolát.** Viareggio-ból jelentik: Hétfőn az egyik utcakereszteződésnél egy gépkocsi elgázolta Kérészy Zoltán dr. pécsi egyetemi tanárt és Barczay Ilona pesti uriaszonyt. A tanár a fején sérült meg, az asszonynak a jobb lába tört el. Súlyos állapotban szállították őket kórházba. Kérészy Zoltán általánosan ismert és nagyraértékelt tagja a magyar tudományos életnek. Előbb a debreceni jogakadémián, majd a kassain működött, mint rendes tanár. Végül a pécsi egyetem hívta meg a politikai tanszék-re. *Érdekes, hogy a legelső — igen primitív — autón, amely Debrecenbe mintegy harmincöt évvel ezelőtt, közbámulatra befutott, az egyik utas Henriquet tábornok, társa pedig Kérészy Zoltán volt, aki kezdetől fogva nagy propagandát fejtett ki a gépjárművek népszerűsítése érdekében. Balesetéről tisztelőinek tömege nagy részvételt vett tudomást.*

**Idegrohamában öngyilkos lett egy főorvos.** Budapestről jelentik: Dr. Józsa Jenő 50 éves budapesti főorvos lakásán az ablak kilincsére felakasztotta magát. Tettének okát nem tudják. Valószínű, hogy a nehéz kórházi szolgálat megviselte idegeit és idegrohamában követte el tettét.

**Válságos Ady Lajos állapota.** Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy Ady Endre testvérbarátját, Ady Lajost szélütés érte a vonaton. Ady Lajos tanügyi főtanácsost a pályaudvarról mentőkocsin vitték Szent János téri lakására, ahol másnap reggel még egy rendkívül súlyos szélütés érte. Vasárnap a beteg tankerületi főigazgatót lakásáról átvitték a Hárshelyi Szanatóriumba. Tudósítónk beszélt Ady Lajos kezelőorvosával, dr. Nyirő főorvossal, aki azt mondotta, hogy Ady Lajos állapota rendkívül komoly, válságos.



Az olimpiai kerékpár-versenypályán megkezdtek a gyakorlatokat.

**Zablár főesperes megbetegedett.** Timișoara. Saját tud. Zablár József Sanpetru-germani plébános, volt főesperes értesülésünk szerint nyugdíjaztatását kérte. A hetvenhatéves főesperes-plébános már huzamosabb ideje gyengélkedik, s néhány nappal ezelőtt misézés közben, az oltárnál esett össze. Ez egyébként már ismételt megtörtént s ez adta most az impulzust a nyugdíjaztatáshoz. Zablár József sokat tevékenykedett és buzgólkodott. Egyebek közt ismeretes róla, hogy igen számos tehetséges fiút taníttatott és képeztetett ki a saját költségén, hogy ezáltal az Egyháznak képzett papi és világi férfiakat nevelhessen.

**Halálozás.** Budapestről jelentik: Csínádi Lajos, a sít-gheorghai volt nőipari s állami elemi iskola nyug. igazgatója, rövid szenvedés után, 81 éves korában, Budapesten meghalt. Temetése hétfőn volt Budapesten.

**Vetéshelyzet az Egyesült Államokban.** Newyorkból jelentik: Az amerikai kormány legutóbbi heti jelentése szerint a vetéshelyzet a következőképpen alakult: Észak-Dakota egyes vidékein a tavaszi buza szépen ellenáll a szárazságnak, a többi vidékeken azonban igen rossz. Minnesotában a termésben igen nagyok a károk. Az őszi buza cséplése kedvező időjárási viszonyok mellett gyorsan halad. A csendestengeri partvidékeken továbbra is kedvező a helyzet. A korán elültetett tengeri gyorsan fejlődött, a később ültetett tengeri állapota ezzel szemben kielégítő, de hamarosan esőre volna szüksége. Az árak Winnipegben és Liverpoolban átlagosan magasabbak, mint a múlt évben, ami a világkiszáradás csökkenésével függ össze.

## Negyvennyolcórás munkabeszüntetéssel akarnak a pékek az új kenyérrendszer ellen tiltakozni

Timișoara. Saját tud. Július 25-én, szombaton léptetik tudvalevően életbe az új kenyérbélyeget s ez a bélyeg egyúttal szimbólumát jelenti egy új kenyérrendszernek. Az új rendszer elé úgy a pékek, mint pedig a közönség köréből is igen sokan meglehetősen aggodalommal tekintenek. Ezentúl az újfajta „regiszterekben”, amelyek már meg is érkeztek a pénzügyigazgatósághoz, minden pillanatban összhangban kell állnia a felhasznált, illetve kapott lisztmennyiségnek az előállított kenyérmennyiséggel s a feltüntetett lisztnek egyeznie kell a raktáron lévő tényleges mennyiséggel. Kenyeret csak kenyérbélyeggel adhat ki a pék — a bélyeget a pénzügyigazgatóságtól kapja díjmentesen.

A pékek egy nagyobb küldöttsége járt nemrégiben Bucurestiben, hogy több függő kérdést tisztázzon, azonban nem sok eredménnyel. Miután csakis kenyérbélyeggel ellátott kenyeret adhat ki a pék, felmerült a kérdés, vajjon mi lesz a jövőben azzal a kenyérrrel, amelyet a háziasszonyok maguk dagasztottak, készítették s csak a pékhez hozzák megsütésre?

\* Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelv fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok tanúsítják, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében — kiváltképp ülfoglalkozásnál — állandó használatra rendkívül alkalmas. Az orvosok ajánlják.

**Spanyolországban van a világ legfurcsább könyvkereskedése.** A spanyolországi könyvkereskedők az utóbbi idő folyamán a legnagyobb nehézségekkel küzdenek. Az egyik madridi könyvkereskedő most olyképp kísérletezett a válság leküzdésére, hogy minden egyes könyvvásárlót, aki legalább két könyvet vásárolt, különféle csokoládé-bonbonokkal és más süteményekkel ajándékozott meg. A süteményt ott helyben, a könyvkereskedésben a könyvvásárlók el is fogyaszthatták. Az első napon olyan nagy volt a kereslet könyvekben, hogy a kereskedő raktáron levő mindennemű árúja elfogyott, úgy hogy az üzletet zárva kellett tartania. Mivel a könyvvásárlók legnagyobb része nő volt, a kereskedő a remélnél is jobban bevált módszer alapján arra határozta el magát, hogy Madrid különböző részeiben több fióküzletet nyit azzal a különbséggel, hogy a csokoládén és süteményen kívül — most már a férfiak számára is — bort, likőrt és cigarettát oszt könyvvásárlójában.

Miután a pék nem a saját lisztkészletét használta fel, a saját bélyegkészletéből sem adhat erre a kenyérre. A minisztériumban azt a választ adták, hogy csakis kenyérbélyeggel ellátott kenyeret adhat ki a pék a műhelyéből. Így aztán

*a pékek nem fognak sütni olyan kenyeret, amelyet a háziasszonyok dagasztottak.*

Legalább a nagy városokban nem, mert ez a rendelet csak ilyenekre vonatkozik. A Banatban például Timișoara és Lugojra. Erőkeznyen sújtja ez különösen az iparcsaládokat, amelyeknél inasok, esetleg segédek is kosztolnak s általában érinti a sokgyermekes családokat. Ezek vagy kénytelenek lesznek ezentúl kész kenyeret vásárolni, vagy a város területén kívüli telepeken, községekben kenyeret sütni. Kétséges az is, hogy az ugynevezett diétikus kenyeret süthetik-e pékek a nagy városokban, miután ennél is a kenyérbélyeg kérdése okoz komplikációkat.

Végül nincsen tisztázva az sem, vajjon mi a hivatalos arány a lisztmennyiség s a belőle előállított kenyérmennyiség között, vagyis mennyi kenyeret szabad a lisztből „kihozni.”

A pékek különösen a regiszterrel kapcsolatos munkák és szankciók miatt idegesek. Csakis a mesternek szabad a regisztert vezetnie, még pedig személyesen. Szigorú bírságokat helyeznek kilátásba, ha a regiszter adatait az ellenőrző közegek nem találják rendben, vagy ha a kenyérről hiányzik a kenyérbélyeg. Különösen az kell nagy izgalmat a pékek körében, hogy harmadszori kihágás esetén szabadságvesztésre ítélik őket — öt naptól harminc napig tartó elzárással.

Ezért, mint értesülünk, az új rendszer elleni tiltakozásuknak feltétlenül kifejezést kívánnak adni. Még pedig, hír szerint, valószínűleg olyanformán, hogy

*a nagy városok érdekelt sütőiparosai egy meghatározandó időpontban az egész vonalon negyvennyolc órára megszűntetik az ézemeiket.*

Abban a negyvennyolc órában, a terv szerint, az összes nagyvárosokban szünetel a kenyérsütés. Így akarják a figyelmet magukra terelni s az illetékes köröket is figyelmeztetni arra, hogy az új rendszert túlságosan súlyosnak, tarthatatlannak minősítik.

# KÖZGAZDASÁG

## Nemek szerint kell a csirkéket szétválasztani

A gazdaságos baromfitenyésztés egyik fontos része a csibék nemek szerint való szétválasztása. Minél előbb történik ez a szétválasztás, annál jobb eredményt lehet elérni és annál kisebb a takarmányozási költség. Minden baromfitenyésztő tudja, hogy a számfelletti kakasok felnevelése rendszerint nem gazdaságos, viszont gyorsabb fejlődésük és korábbi tollasodásuk folytán a fiataloknál alacsonyabbak, mint a jércék. A kis kakasoknak a kiválasztása és elkülönítése azzal az előnnyel jár, hogy egymással kevésbé viaskodnak s a fejlődő jércékkel nem zavarják. A szétválasztás végrehajtásához azonban ismerünk kell azokat a testi, alak, formai, tollazati különbözőségeket, amelyek a kis kakast a kis jércétől megkülönböztetik.

A nemek korai szétválasztásának jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint a kísérletek hosszú sorozata. Angliában és Amerikában már évek óta kísérleteznek olyan irányban, hogy a csirkéket már a kibúvásuk után nemük szerint könnyen fel lehessen ismerni, sőt két évtizedes munka után a campine és a plimut fajta keresztezéséből sikerült előállítani az úgynevezett cambar fajtát, amelynek csibéiről már a kikelés után is meg lehet állapítani, hogy melyik a kakas és melyik a jérce. A cambar jércék pehelytollát éles barna sávok tarkítják, viszont a kakasokon ezek a sávok halványak. A fogolyszínű olasz fajta csibéit is elég korán lehet szétválasztani nemek szerint, mert a fogolyszínű olasz fajta jércesirkéit a háromszög alakú, élesen határolt homlokfoltól s a hátsávtól szegélyező éles fehér és fekete csíkról lehet felismerni.

A nálunk leggyakrabban előforduló fajták csibéin azonban nincsenek ilyen jellegzetes eltérések, úgyhogy a baromfitenyésztő más ismertető jeleket kénytelen keresni, amelyeket a megfigyelés, a tapasztalat hozott a felszínre. Így többek között azt tapasztalták, hogy a kakasok általában súlyosak, nagyobbak, hosszabb- és erőslábúak. Fejük kerekdedebb, homlokuk szélesebb és boltozatosan kiemelkedő. Csőrük erősebb, hajlottabb s a töve a homlokkal kis szöveget alkot. A kakasok fura hegyesebb, kiemelkedőbb és a sipogásuk mélyebb. A kisjércék ezzel szemben könnyebbek, kisebb testalkatúak, kurtább és gyengébb lábúak. A fejük inkább hosszúságú, homlokuk laposabb, csőrük vékonyabb és homlokukból egyenesen kiálló. Természetesen ezek az ismertetőjelek nem százszázalékosak és gyakorlott kéz és szem is kell hozzá, hogy a különbséget megállapítsa, de azért valami támpontot mégis nyújtanak. Vanak sokan, akik azt hangoztatják, hogy egészen egyszerű eljárással is meg lehet állapítani a csirke nemét. Nevezetesen, ha a csirkét lábánál fogva magasba emeljük, a kakas nyugodtan marad, a kisjérce ellenben felemeli a fejét, ha viszont tarkójánál fogva emeljük fel a csibét, az, amelyik kakas, a lábát csüngve hagyja, a jérce pedig felhúzza a lábát. A 10—12 hetes csirkéknek általában már jobban meg lehet állapítani, hogy melyik nemhez tartoznak, tehát ekkor a legcélszerűbb a nemek szétválasztását elvégezni s ezzel kapcsolatosan mindjárt sor kerülhet az osztályozásra is, amely abból áll, hogy külön csoportba sorozzuk a tenyésztésre, külön a hízlalásra és külön az azonnali levágásra szántakat. A szakemberek szerint a 10—12 hetes kis kakasokat, ha nem tenyésztésre használjuk és ha hízlalni sem akarjuk, nem érdemes tovább tartani, mert a tovább tartásukra fordított költségek további súlygyarapodásukban már nemigen térülnek meg.

### Baromfi — a gyümölcsösben

Régi — de mindjárt hozzá is tehetjük téves — felfogás, hogy baromfi nem való a kertbe. Hogy a kérdést helyesen ítélhessük

meg, válasszuk külön a veteményes és gyümölcsös kert kérdését s egyelőre csak ez utóbbit vizsgáljuk, gondosan mérlegelve a kárt és a hasznot, amit a baromfiak nyújtanak, illetve okoznak.

Mindenekelőtt állapítsuk meg, hogy okos baromfinevelés elégséges kifizető nélkül nem lehetséges. A kifizető nem lehet pusztán a nyári forrásban — minthogy a baromfiak a meleg ellen védekezni nem tudnak, nem lévén izzadságmirigyek — föltétlenül szükségük van árnyékoló adó fákra és bokrokra. Kézenfekvő tehát a megoldás, hogy ezt a kényszerű szükségletet is előnyösen, gazdaságosan használjuk ki, más szóval gyümölcsfákat ültessünk a kifizetőbe, illetőleg már meglévő gyümölcsösöket használjuk kifizető gyanánt. Igen ám, de a baromfi a gyümölcsben kárt tesz, azt megcsipkeddi, sőt levelét is lelegheti. Hogy ettől a kártételtől megmenekedjünk, ne ültessünk egyáltalán törpe gyümölcsöket, s általában bokrok közül csak mogyorót, amelyet a baromfi nem bánt. Ha csupa magas törzsű s lehetőleg többféle gyümölcsöt — cseresznyét, szilvát, almát — ültetünk, a kártételtől megszabadulunk. Másik bűne a baromfinak, főként a tyúkfélének, hogy kaparásával a fák gyökereit takarja ki s ezzel annak táplálkozását, fejlődését gátolja, esetleg pusztulását okozza. Védekezzünk azzal, hogy lehetőleg mélyen gyökerező alanyra ültetett fajtát ültetünk, esetleg az elkapart földet gyakrabban visszahúzzuk, vagy ha másként nem megy, a fakörül tányért dróthálóval borítjuk.

A károkat látjuk tehát s azt is, hogy kellő eljárással elkerülhetjük azokat, tehát valójában ilyenek nincsenek is.

Ezzel szemben számos haszon áll a mérleg másik oldalán. Így a baromfi árnyékot kap a haszonfák alatt. Azonban maga a baromfi tesz a kertnek számos megbecsülhetetlen szolgálatot. Megszámálhatatlan mennyiségben pusztítja a rovar, álcát, hernyót és lepkét. Ezzel legtermészetesebb táplálékhoz jut s csökkenti a takarmányozási költségeket, amellyel, hogy gyümölcsünket védi az állati kártevőktől. Beszédessé bizonyosága ennek a Kloster-Seebachban 1915-ben végzett kísérlet, ahol egy kb. 24 holdas táblán, amely baromfi kifizetőül szolgált, a gyümölcsösben semmiféle rovarkár nem volt, míg a másik 48 holdas, baromfiak nélkül hagyott táblán a rovarok a teljes termést elpusztították. Hasonló tapasztalatot tettek egy boglyos gyümölcskertben, ahol egyik évben a darazsak az egész telepet ellepték és azt teljesen letarolták. A pusztítás után baromfiakat bocsátottak ide, amelyek a földben tanyázó darazsak fészkeit egészen kikaparták, a petéket felszedték. A következő évben, míg a környező telepek a darázspusztítás következtében teljesen kopárok voltak, itt nagyszerű termést szedhettek. Bizonyosodott tehát, hogy a baromfi még a boglyos gyümölcsösbe beültetett kertben is hozhat hasznot.

Nem utolsó helyen áll az a szolgáltatás sem, amit a baromfi elhullatott trágyájával ad. Tudjuk, hogy éppen a madárguano a legértékesebb, a gyümölcsösök legjobban értékesülő trágyája.

Ez év első felében javult Jugoszlávia gazdasági helyzete. Belgradból jelentik: A Jugoszláv Nemzeti Bank gazdasági tanulmányi osztálya most kiadott jelentésében megállapítja, hogy az ország gazdasági helyzete ez év első felében javult. Az első évtized eredményeiben megközelítette a válság éveinek idényszerű legmagasabb mértékét, sőt helyenként túl is szárnyalta. A helyzet megítélésénél a legfontosabb indexszámok a múlt év első negyedével szemben a következő változásokat mutatják: az összes állami bevételek 8,8 százalékkal emelkedtek, a vasúti forgalom növekedése 6,3 százalékos volt, a szentelés 8,6 százalékkal, a kultúrágalom 16,4 és a foglalkoztatottság 8,9 százalékkal emelkedett.

## A hernyó- és légyfogó-enyv készítése

Minden gyümölcstermelő tudja, hogy a gyümölcsfavédelem egyik nélkülözhetetlen eszköze a hernyófogó gyűrű. Az úgynevezett gyalogjáró hernyókat például csak a hernyófogó gyűrűknek a fa törzsére való felrakásával tudjuk megakadályozni abban, hogy a gyümölcsfák lombzatát tönkretegyék. A hernyófogó gyűrűk legfontosabb anyaga a hernyófogó enyv, amely a magkereskedésekben és növényvédelmi eszközöket árusító üzletekben készen beszerezhető. Természetesen házilag is előállítható a hernyófogó enyv, bár a házi előállítás nem mindig sikerül, mert az enyv tartóssága a nyers anyagok minőségétől függ, a minőségét pedig házilag nem lehet megállapítani. Ehhez komplikált laboratóriumi vizsgálat szükséges. A növényvédelemmel foglalkozó szakemberek többféle „receptet” közölnek a hernyóenyv házikészítésére. Példának közlünk is néhány ilyen receptet. Megfelelő hernyóenyv készíthető 1 kg-ot alapul véve 550 gram gyanta, 400 gram lenolaj és 50 gram sárgaviaszok összeolvasztásából. Használható hernyóenyvet szolgáltat 460 gram gyanta, 230 gram fehérszurok, 230 gram repecolaj és 80 gram lenolaj összekeverése, illetve összefőzése. Ugyancsak megfelelő hernyóenyv állítható elő 625 gram repecolaj, 125 gram disznózsír, amely avas is lehet, 125 gram gyanta és 125 gram vastag terpentin lassú tűzön való felolvasztásából és összekeveréséből. Sohasem szabad azonban nagy mennyiségű hernyófogó enyv előállításához hozzáfogni, hanem az említett receptek alapján csak kevés enyvot kell készíteni, mert sohasem tudjuk, hogy milyen minőségű a nyersanyag. Ha a hernyófogó enyvot készítő gyümölcstermelő kitépésztálja, hogy a főzésnek, illetve az összeolvasztásnak mennyi ideig kell tartania és milyen a felhasználandó nyersanyagok természetű, minősége, úgy a hernyófogó enyv ellen aligha lesz majd kifogás és az időelötti beszárulás nem következik be. A hernyóenyv készítésénél sokkal egyszerűbb a légyfogó enyv házikészítése. Ennél a cikknél nem érhetek olyan meglepetések, mint a hernyófogó enyvénél. Jó, tartós és különösen használható légyfogó enyvot készíthetünk például, ha 50 súlyrész gyantát, azaz kolofóniumot tűzhelyen folytonos keverés közben óvatosan összeolvasztunk 25 súlyrész ricinusolajjal és azt kihűlés közben 5 súlyrész glicerinnel és 10 súlyrész mézzel jól elkeverjük. Természetesen más anyagokból is készíthető légyfogó enyv, az említett anyagok azonban a legkönnyebben szerezhetőek be. Ott, ahol sok légyfogóra van szükség, legcélszerűbb ezeket az anyagokat felhasználni, de ebben az esetben is helyenvaló kipróbálás céljából először is mennyiségben készíteni a légyfogó enyvot.

### Onnek is szüksége van arra,

hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet! Játssza és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

### Tanuljunk

könnyen

gyorsan

németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr Ernst Häckel tanár,

a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,

a bérő Eötvös Coll. tanára írt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte játszva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szövegjegyzékkel és a feladványok megfejlesztésével kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

**A NEMET NYELV ISMERETE MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEKI!**

Ára fűtve 200 lel és 10 lel portó.

Kapható: KÖNYVCSZALYUNKNAL.

## SPORT

Kisorsolták a futball- és kézilabda-  
olimpia első fordulóját

Tegnap sorsolták ki a futballolimpiás első fordulóját. Ezek szerint az első fordulóban a következő csapatok kerülnek egymással szembe:

Egyiptom—Ausztria,  
Magyarország—Lengyelország,  
USA—Olaszország,  
Japán—Svédország,  
Törökország—Norvégia,  
Anglia—Kína,  
Luxemburg—Németország,  
Finnország—Peru.

Érdekes, hogy az utolsó olimpia alkalmával is

az első fordulóban a magyar csapat a lengyel csapattal mérkőzött első ízben.

## Kézilabda.

Berlinből jelentik: Hétfőn este kisorsolták az olimpiai kézilabda-verseny résztvevőit. Eszerint az A) csapatban Magyarország, Németország és az Egyesült Államok, a B) csoportban Románia, Ausztria és Svájc mérkőznek. Az első mérkőzés augusztus 6-án lesz Magyarországon és Németországon, valamint Ausztria és Románia között. A második 7-én Magyarországon és USA, s Románia és Svájc között. 8-án Németországon az Egyesült Államokkal és Ausztria Sváccal fog mérkőzni.

Érdekes küzdelmek a nemzetközi  
ökölvívóversenyen Aradon

Aradról jelentik: Hétfő este a Gloria-sporttelepen felállított és fényesen kivilágított ringben nagyszabású nemzetközi ökölvívó-versenyt bonyolítottak le, amelyen a B. Vasutas budapesti boxolónak a legjobb román ökölvívók voltak az ellenfelei. Közel 1500 főnyi közönség előtt elsőnek a timisoarai ifjúsági ökölvívó: Moraru (Politechnika) és Rosak (RGMT) mérkőzött. Pontozással győzött Rosak.

A nemzetközi találkozás első mérkőzése Enekes II. és Indru (UDR) között zajlott le. A légsúlyú versenyzők küzdelme igen szép sportot hozott. Enekes II. az első menetben a félelmetes balegyenes ütéseit sorra bevitte, Indrut már az első menetben is csak a gong mentette meg a kiütéstől. A második menetben Enekes sorra helyezte el balegyenes ütéseit Indrun. A menet közepén egy szenzációs horogütéssel kiütötte ellenfelét, akit kiszámoltak. A légsúlyban tehát győzött kiütéssel Enekes II. B. Vasutas.

A bantamsúlyban Zsori B. Vasutas és Krauser II. (RGMT) álltak szemben egymással. A meccs egyforma képességű ellenfelek harcát hozta. Eredmény döntetlen.

Könnyűsúly: Savici (RGMT)—Bondi (B. Vasutas). Bondi nagyon jól boxol, az első menetben ütőssorozatát helyezte el ellenfelén, Savici azonban állóképesebb és a második menetben fokozatosan feljön s pontozással megérdemelten győzött.

Ezután Szalai (Gloria) és Krauser I. (timisoarai RGMT) ökölvívó barátságos mérkőzése következett, győzött pontozással a rutinizot-tabb Krauser I.

Weltersúly: Istrate (CFR Bucuresti) és Bene (B. Vasutas) állanak egymással szemben. Az első menetben Bene valamivel jobb, a második menetben a magyar versenyző szabálytalan ütéssel kiütötte Istratét. A zsüri a magyar versenyzőt diszkvalifikálta. Győzött Istrate.

Ezután következett a legnagyobb érdeklődéssel várt versenyszám, a nehézsúlyú küzdelme, ahol a magyar olimpiai világbajnok, Enekes I. állott szemben Gilicze III. (timisoarai RGMT) versenyzővel. Az első menetben Enekes I. lassan kezd, Gilicze III. igen jól tartja magát, ez a menet döntetlen. A második menetben Enekes I. nagy fölényben volt és ütőssorozatát helyezte el ellenfelén. A harmadik menetben Gilicze III. is feljött. A zsüri a végén döntetlen eredményt hirdetett ki.

Ezután Okányi és Minda barátságos mérkőzése döntetlen eredményt hozott.

A verseny utolsó száma a könnyűsúlyú volt, amelyben Farkas (B. Vasutas) mérkőzött Nisu (CFR Timisoara) ellen. Ez a mérkőzés egyenlő ellenfelek harcát hozta, a zsüri is eldöntetlen eredményt hirdetett ki.

A nemzetközi ökölvívó-verseny igen jó propagandája volt a box-sportnak.

Kovács magyar rekordot javított  
a 400 méteres gátfutásban

Budapestről jelentik: Az MTK nemzetközi atlétikai versenyén, amelyen a teljes görög olimpiai csapat is elindult, Kovácsnak, a magyar atlétika legnagyobb olimpiai reményének nevéhez fűződik a legjobb eredmény. Kovács olimpiai távján 400 m. gáton 52.9 mp-es rekordot futott s ideje még jobb lett volna, ha kétszer is nem botlik meg a gátnál. A görög olimpikonok egyébként minden vonalon vereséget szenvedtek. Meglepetés Iglói győzelme 1500 m-en Szabó ellen. Eredmények:

200 m: 1. Gyenes 21.8 mp. 2. Frangudis görög 22.1 mp. 400 m: 1. Vadas 49.3 mp. 2. Zsitvay 49.4 mp. 800 m: 1. Temesváry 1 p. 57.5 mp. 1500 m: 1. Iglói, 2. Szabó. 400 m gát: 1. Kovács 52.9 mp. (Magyar rekord). 2. Mantikas görög 53.6 mp. (Görög rekord). Magas: 1. Bódosi 190 cm. 2. Vanzadis görög és Jász 185 cm. Távol: 1. Koltay 720 cm. Hármass: 1. Somló 1429 m. Súly: 1. Darányi 15.14 m. Diszkosz: 1. Madarász 48.44 m. 2. Syllas görög 47.92 m. 3. Donogan 47.04 m. 4x100 m: 1. Magyar csapat 42.1 mp. Forgács, Gerő, Gyenes, Kovács). Sírrel és jó váltásokkal, másodpercekkel jobbat futhat a staféta Berlinben.

Baia Episcopie-i  
kedvezményes jegyek  
kiadóhivatalunkban kaphatók

Kézilabda a Szent László-szomságotól a kézilabdáig, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Csik 100 m-en, Gróf 400 m-en  
úszott kitünő időt a magyar-  
országi bajnokságokon

Budapestről jelentik: A magyar uszóbajnokságok második napján Csik „japán viszonylatban” is kitünő 57.8 mp-es idővel győzött 100 m-en és igen jó Gróf 4 p. 54.8 mp-s 400 m-es ideje is. Eredmények:

100 m. gyors: 1. Csik 57.8 mp. 2. Gróf 1 p. 01.8 mp. 400 m. gyors: 1. Gróf 4 p. 54.8 mp. 2. Lengyel 4 p. 55 mp. 200 m. mell: 1. Barócsi 2 p. 59.2 mp. 100 m. hát: 1. Lengyel 1 p. 41.6 mp. 2. Gombos 1. p. 12.2 mp. Az első verseny holtversenyt eredményezett (Lengyel ekkor ugyanannyit úszott, mint Gombos) ennek eldöntésénél érte el Lengyel kitünő idejét. 1500 m: 1. Gróf 20 p. 27.6 mp. 2. Lengyel 20 p. 31.6 mp. 200 m női gyors: 1. Lenkey Magda 2 p. 47.6 mp. 100 m. női gyors: 1. Ács Ilona 1 p. 12.4 mp. 2. Lenkey 1 p. 12.8 mp.

A magyar vízipóló-bajnokságot az UTE nyerte a MAC elleni 3:2 (2:1) arányú győzelmével.

Ausztrália nverte a párost a DC zónaközi döntőjén. (London). A német—ausztrál Davis Cup zónaközi döntő hétfői második napján a párost bonyolították le. A Crawford. Mr. Greath ausztrál kettős 6:4, 4:6, 6:4, 6:4 arányban győzött a Cramm. Henkel német pár ellen. Ausztrália 2:1-re vezet. (A németek tehát mégis legjobb párujukat állították ki, de nem sikerült győzniük).

## Apcáhidetések

## Lakás

Üzlethelyiség  
kiadó. Oradea, Strada  
Tache Jonescu 55. sz.

## Kiadó

3 szobás modern balkonos szép utcai lakás november 1-re. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 15.

Nyaralók figyelmébe! Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdői állomáshoz 100 méterre. Érdeklődni az erdőszlaknál.

## Nyári hónapokra

kiadó szép utcai butorozott szoba a strandhoz közel. Str. Stramba 2. szám. Oradea.

## Kiadó

2 szobás, fűrdőszobás, kertes lakás. Oradea, Str. Ciordas 46. sz. a. Evi hér: 18.000 lei és vízdi.

## Egy

kis udvari szoba, konyha, speizos lakás. özszes mellékhelyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Oradea, Str. Elia-de Rădulescu No. 13.

## Szoba-konyhás

lakás mellékhelyiségek kiadó augusztus 1-re. Oradea, Parcul Carmen Sylva No. 6.

## Butorozott

szoba kiadó. Oradea, Str. Xenopol 13.

## Különpéle

## Tisztviselő

augusztus 1-től kezdődő kététi oradeai tartózkodása idejére különbejárta butorozott szobát keres. Cimeket ármegjelöléssel a kiadóba kérek.

## Adás-vétel

## Országos

méretű kaptárak és egy méh család olcsón eladó. Oradea, Strada Cloșca No. 1-a szám.

## Jókarban

levő 2 ágy, 2 éjjeli szekrény eladó. Oradea Str. Varsovia No. 46. Catalin-telep.

## Disznóbőr utításkát

jókarban vennék. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 18.

## Kijátszott

mesterhegedű eladó. Oradea, Str. Turnitorilor No. 4.

## Eladó

alig használt 3 darab löszőr matrác. Oradea, Strada Alexandri 32. emelet.

## Eladó

jégszekrény, könyvszekrény, barokk ebéd-  
lő, antik szekrény. Oradea, Strada Bratia-  
nu No. 21.

PUHA ÖLMOT áll-  
dóan vesz a Szent  
László-szomságot r. t.  
Oradea, Strada Regele  
Carol No. 5.

## Alkalmazás

## Özvegy asszony

uri család mellett ház-  
vezetést elvállalna vi-  
déken is. Cim: Oláh  
János, Oradea, Str. Si-  
meon Stefan No. 9.

## Gyermektelen

tisztviselő keres lehető-  
leg központban egyzo-  
bás, előszobás, esetleg  
2 kishobás lakást. Ci-  
meket a kiadóba kér.

## LAPARUSITASRA

emberak magas száza-  
lékkal felvételnék. Je-  
lentkezés a kiadóhiva-  
talban.



Salvo Sotelo spanyol fasiszta-vezér temetése.

A meggyilkolt spanyol politikus koporsóját barátai vállukon vitték a kriptába.